

Colour Chart #13

Blue

Cyan

Green

Yellow

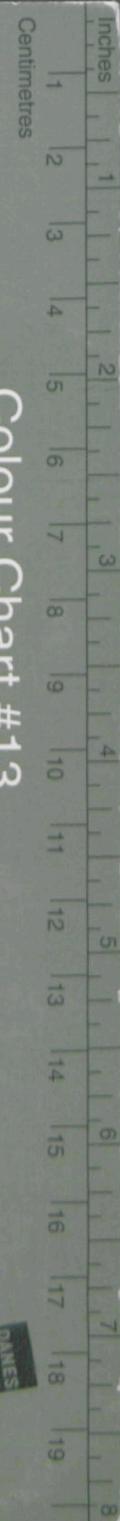
Red

Magenta

White

3/Color

Black

DAMES
PICTA

41884

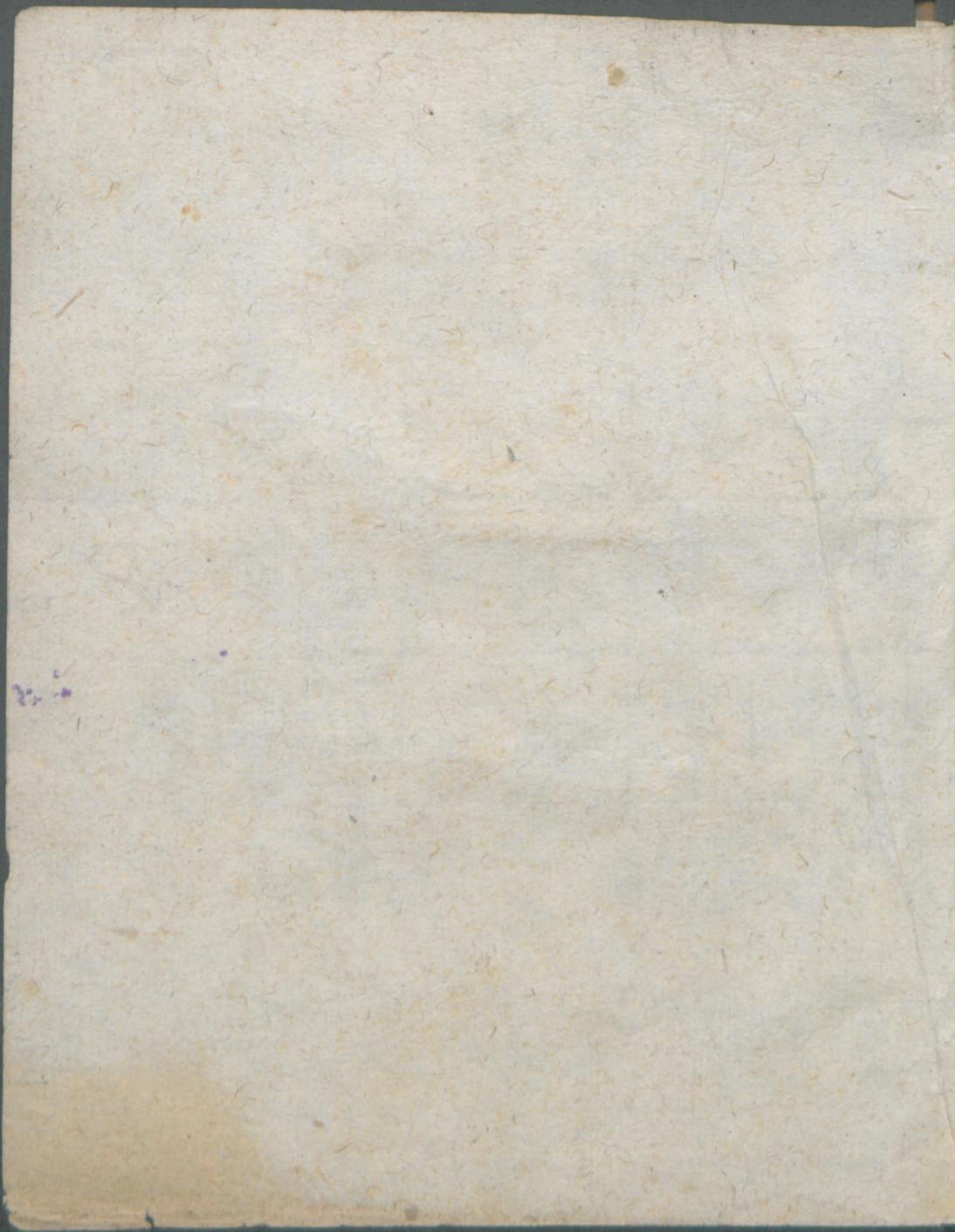

0000 68 N 44884

Sch 6198

KDx 1386

IBP 3878

Elegantie latinitatis sagri
pauli Riauis una cum modo
epistolari.

Ex libris O Francisci Comitis Schwartzemberg de
Witow *in die* Racovicensis Prae-
positi

Paulus Niauis artium magister Wenerando vi-
ro Erasmo presbitero artiu baccalario In kemnicz eta-
tem agenti dñs suo et fautori amando.
Salutem plurimam dicit

Sic me iadudū graui psecutū abz te accusati-
tione. Cum promissa tibi: et que pro incipienti-
bus stutui elegantiaz pcepta cōficere: Cum epi-
stolandi modū nimis perarerim. fateor me et iuste quis-
dem accusatum. quoniā p singulari tua inter nos con-
suetudine: sūmaqz in me beneficia tua morez tibi gerere
deberem. quantūvero ingenij requirit/ nedium laboris ex-
eo possis uno vel maxime connicē/ q nullā ē ex omībus
que v̄l magis necessaria. v̄l minus sciat At ne inconsul-
ta quis rapiaſ celeritate: et quasi impetu ducatur mag-
nope pspiciendum est! presertim magnis splendidis sc̄p/ in
negocjz! nō solum ad rem priuatā: verūetā publicam
ptinentibus Neqz vllā mortaliū reor pceptionē/ que tam
varie: tociensqz intractatiōib⁹ se ingerit quibusqz vt sum-
mum facit eloquētie studiū quippe cuz de exellentissimis
rebus oferendum est: de mediocribus: deqz infimis / quis
non vider plurimū pducere sermonez concinne atz lucu
lenter platum. Leterz quo amplior est: plusqz etiā exten-
dit sese. tanto studiosius curandū/ in multoz ventā ma-
nus materiam nē improbi et quoruz officium est detrahē
carpant: in petiuz vertant. sacius· putabaz matura deli-
beratione completere / perfectis prisorum codicibus/qm̄
subito: atz incaute in lucem dare. Constat em̄/in mani-
busqz ē/ ab imperitis sepenūero doctissimos reprehēlos
quid mihi cōtinget imbecillitati affecto· aut cuz quorun-
dam scriptis/ non assentiar! elegātias offendentib⁹ lati-
nitatis· sine dubio suum in me ferrum stringent: mīhiqz
maledicent. permulta est turba illorum: et immensa fere

41834

multitudo video m̄shs bellum inferri· bellum quoq; pa-
rari· at tua in me amicitia. m̄ltoꝝ deinde familiaritas et
comodum q; adolescentib; potest euentre me monet hor
taturq; cum diu instructa acies constitisset signa canere
Itaq; longoante inceptas elegancias: epistolarēq; ratio
nem p̄ ingenij facilitate compleui. vt satis facere possem
et tuis imprimis: et alioꝝ rogatib; me plurimum aho-
re afficiencium· habes igitur opusculum. atz in eo senti-
es formam illam quā crebro a me quesisti. secundū quā
et loqui poteris. et scribē dum voles! more illorum qui
quondam vixerūt p̄stantissimorū hominū. Et qua me cō-
plexus es benignitate ea suscipias oro· legasq; si dabitur
ocium: et liberū a negocijs. arduisq; rebus spaciū. Tuni
reuera quanti te facio cognosces (Maledic)

Praefacio in elegantias Mgrī Pauli Nauis

Cum epistolareꝝ scripturi essemus rationē mag-
nopere curandum duximus vt non solum eam
quemadmodum fieret traderemus: sed eleganti-
arum quoq; copiam prescriberemus. q; rethoris sibi mu-
nus usurpāt: aut eius ex officio manare videant. In cas-
sum effluit. quispiā si cōficiendas ep̄las aggredit. et ele-
gantiarū caret lumine. p̄similis est illi qui oculis. et debi-
litate quidē aggrauatis solem p̄spicere conat. opus Itaq;
est: et v̄boꝝ m̄ritudine: et sentenciaꝝ q; se habeant velut
materia: atz id e quo huiusmodi fit p̄ceptio. Maxime cō-
ducere putabam⁹ hoc institutū nostrū vt quasi principi-
um quoddā: et quidem firmū tradereſ illud ipsum autē
in dictioribus ornatum benedicendi p̄se ferentib; v̄l
maxime censemus atq; etiam vehementissime profutuꝝ
arbitrorū elegantiores orationū nūcturas quisq; suscipiat

a ii

41894

In quibus sam mēmoratis officium est rethoris ac orato-
ris Leterum magna necesse est sagacitate illa acquirere
Cur hoc Nā ex intimis sapientie fontib⁹ fluere maiori-
bus nēis visum est. pinde soluta nunq⁹ comperta est: et
que arte referta sit eloquētia/quin alto: ac magno oratione
ex ingenio sūmi sapientissimiq⁹ viri nec certe vulgarium
assentior opinioni! qui loquaces vocitant disertos: et fe-
minaruz more verbosos facundos putant. in hijs queq⁹
p̄ceptionis vicia videm⁹. qui cū vacui sunt culusuis art⁹
nec modum ipi ponunt garritus sui. nec utilitatē loquē-
di villam p̄sequunt illor⁹ odiosa est: aspernandaq⁹ oratio
at ne nimis remote fluat locutio nostra. ad institutum
redeamus redimire volumus scribendi munus: et tanq⁹
florum amenitatem aspergere: atq⁹ vt veris tempore me-
dio et visu delectabilis est germinis aspectus. et leciores
reddit intuētes! quos dira hyemis atrocitas fatigabat.
sic quoq⁹ post barbarē quorundam: postq; talium inep-
tias delectationem prestabit opera n̄a. quod autem dis-
crīmen inter concinnaz sit: pedestremq⁹ orationem intel-
liges si philomene post concentum bouis mugitum au-
dies: post tenebrarum obscuritatem in lucem progredia-
ris. quod cum attingamus? non e puto quodā! aut ri-
uio nonnullo aquam hauriemus! tamēsi fluentem pres-
stat limpha: sed scaturētis tentabiū? ortum flumē elo-
quētie delegerimus. itaq⁹ et nominis erit nobis: et aucto-
ritatis emendata ciceronis nostri traditio. atqui cum p-
lustrauero opera eius vt fert ingenium p̄tes elegantio-
res in tractatulum compendio traducam. Necq⁹ quicq⁹
obmittam/ quod ad eius vel formaz pertinere. vel con-
ducibilitatem videatur. siquidem pollicor aut parum
aut nihil mea ex inuentione adiungere/ eo demptio q̄ p̄-
cepta que persuasurus in hoc negocio yemol et que spar-

sparsim in pluribus habentur et libris: et epistolis annectam: ac plane componam. et consimilia his pro ampliori intellectu velut exempla perficiam. Imprimis vero et ceteris dicta ceteris antepono quandoquidem et ipse orationis lux putauit! atque fons floride quidem eloquentie deinde salustiani miscebimus flosculis. ac preterea disertissimi quintilianum comptam institutionem non aspernabor. ac postremo haud parum ornatus ex virgilio rhetoriogrum summa industria adiungam. Cum quoque editio nostra maximo cum autorum liceat nitore. Neque haec aggressi sumus puericam quasi perfectis quispiam dare mus. sed quoniam incipientium esse debet ut iter aliquod quo arrepto ad cacumen eruditissimorum ascendant. multorum querela est non iniuria fortasse quod cum ex varijs codicibus lectionibus tedium afficiantur. Deinde in desperationem tanta ex fatigacione cadunt. equidem cum illi nostro habito libello adherescunt quam facilimum habebunt aggressum / non modo ad litterarum ornamentum: veruetiam quod amplius ad elocutionis legem. eruntque et copiosi cum loquit voluerint: et graues in omni sermonis pcepto verunitatem plurimos sentio qui labori meo detrahunt et quam ego assūmo lucubrationē multorum grā in peius vertunt faciunt inuidorum more! omne quod alii in utilitatem pergit odio persequuntur maxime autem his accedit quod ad nullum acumē humanitatis aspirare: ac scandere queant si quidem hebetis illi rationis sunt: ab omnibus eo quod latinitatis obseruantiam h̄z prorsus abiciendi: ac penitus propulsandi. non litterarum sunt amatores: sed hostes. non veri cultores. sed inscie non comptum diligunt sermonem: sed barbarū. atque quod deterius est in has solum prouimpunt voces quas natura. obtinuerūt contemnunt quidem et despiciunt quancum erudititionem

nihil a beluis differunt ! que sonitum faciunt disciplina
arentem . sed age maledicat ut libet . non enim quod mereor
faciunt sed quod solent . eosque magis floccifacio illorum oblo-
cutiones / quo manifestius est ipsos illos nulla ratione ho-
nesta : verum inuidia inductos at quid dicam nemo cer-
te unquam natus est qui omnibus placuissest in his que ad
excellentiam pertinent virtutis . et cum commune sit vici-
um . et plerunque mentibus inhererit : et latissime patet mi-
nime mirandus censeo / si mihi modo id contingit / quod per-
multis antea acciderat . hic mortalium error est non pau-
ci ambiositate eriguntur . et quamquam omnis dementia in
eos habet imperium / cupiunt tamen ut nemo ipsis esset aut
doctior : aut litterator . huius plus labore quodam agitat
videantur vel sapientes : vel eruditii quamquam sapientia pos-
siderent . o stultam ophanam : a menteque mortali in cogita-
tionem . o in faustum : ferumque labore . qui longius
recedit ab honestate : et ad decem ignorantias / et quangue
irreligionem proxime accedit : quippe tam vecordem au-
tumo neminem qui hos ipsis mediocriter deuiriare dicat
Nam si ignorantia facerent tolerabiles esset defectus : ve-
niaque danda cum uero obstinatio quadam agut stomachum
andum est sanis ingenis . sed qui errant nescienter dis-
ciplinas cognoscunt / siquando ingenium relevant : et lu-
men tenebris esse iocundius perfitentur . Atqui detractato-
res illi nulla persuasione ab erroribus abduci valent suis
similes suut illis qui ceci nascentur ! etiamsi in solem
ducuntur nihil luminis percipiunt . Sed quid tam longum
produco de abiectis illis : seruilibusque sermonem .
plus enim a sapientum consorcio : conditioneq; amouendi
sunt / quam contagiosus grauissimo morbo confectus a sa-
nis hominibus . vilipendio eorum locutiones : et ut floccum vesti-
menti mei nihil facio . quoniam vestimenta ut canes rabidi ex-

consuetudine quenqz allatrant: ita quoqz et ipsi quoqz
lacerant labris suis venenosissimis lingue eorum acu-
lei sunt: quibus proximum ledunt. et si prope animad-
uertant in ipsis nouissime redundant omne qz alijs noce-
re student: at de hjs satis est dixisse institutum nostrum
aggrediamur)

Preceptum elegantiarum primum

Primam preceptionis legem arbitramur quisqz
varietatem obseruantissime retineat. Nam vt in
imaginibus ornandis/pictores colorem mutant. vt le-
cior sit aspectus/ita etiam dum ornatu oratio splendere
debet dictiones et quidem frequentia mutantur. Neqz
hoc artis tantum est: sed nature quoqz potissimum. id
perspicuum est temporis. Nam elapsa hyemis feritate
ver accedit: neqz pfecto tā delectabilis esset veris ame-
nitas ni gelidus ille yemis torpor fuisse tedium clare
quoqz videmus in pratorum viriditate cū florere incipi-
unt. quis obsecro tam varios flores germinaqz nomina
bit: que vnum decorant nature conditione fundum pa-
riformiter existinamus in hac preceptione tenendum.
Nunc preponimus nomen. nūc verbum: nūc partem
indeclinabilem aliquam. nūc obliquos casus verbo suo:
nūc omnino obseruamus grāmaticorum consuetudi-
nem. Et si aliqua vsl sumus elegantia/maximopere pro-
spiciendum estine iterum atz iterum sumatur: neve assi-
duitas contemptum pariat. est em̄ vt in cibis i quoruz di-
uersitate reficitur stomachus: et pluribus minore fasti-
dio alitur. Cum vt vero voluerimus eiusdem interdū
elegancijs rō habenda ē. atz id vnu intuendū ita ozoib
misceantur vt vix a peritis cognoscit queant. tum quasi

Tz firma uincular parte
sunt nobis assequenda
et p̄ficeada primordia

potissimum ducat h̄c cū pot
lue m̄tē laudet ex nulla
p̄cedit pugna

fancifqz patetia h̄c cū
deinde fuit ut p̄fice
hunc dū ipsas credi vobis
accolendis h̄c vobis h̄c p̄fice
z p̄cū fūtūdū dū adūb
apt vobis pugna

Varia frumenta
Varietatem gignere videantur. hec quidem hactenus de
primo precepto.)

¶ Ut clare sint et breues
scribentis orationes.

*Quod est propter? Et
in quo diversitate dicitur
et breves et clare scilicet
tibus usq[ue] ad secundum articulo
ratione. Vix dicit q[uod] rasa
fuerat si ininde tamen
affinis et propter illa ratio sit
ratio plenaria et deinceps.*

Et vehementer suppeditat lucide sint. ac clare scribentis orationes. haud quidez illi parum errat! qui obscuram faciunt abstrusamq[ue] verbor[um] p[ro]structionem. et quorum labor in eo est. ut nouas habeat minusq[ue] perscrutatae dictio[n]es. hi faciunt informes: et siccas epistolam. et ad aridum ielunung[ue] veniunt dicendi genus q[uod] illis accidere et maxime video qui nulla oratorum precepta nouerunt. sine cuiusc[um] artis minicula/aut inconficiendas ruunt epistolam aut concinne exquisitely loqui presumunt etem cogunt ex varijs scripturis remotissima ab usu vocabula. et quo inuolutas magis confidere queant: tenebrosasq[ue] locutiones/rentur et hi quoq[ue] compcius floridi usq[ue] vel scriptissime: vt locutos fuisse. q[uod] loge: lateq[ue] ab eius nostrorum et doctrina: et consuetudine utenduz plano sermone ut m[od]umo cui est publica forma. odium parisi obscure confeceris et demonstras te paruz legisse. et q[uod] legeris fortasse non intellexisse. perispicum igitur sit lucidumq[ue] conficiendi munus ut cum iocunditate audiatur. et complectatur animo sine difficultate. sic splendidiores sunt eple. et vehe mentius relucebit oratorum dignitas. atq[ue] adhuc alia est deusantium conditio. Nempe non paucos reperi qui loq[ue]s faciunt verborum structuras. multa interponunt inter precipuum suppositum: et q[uod] si bi appositum adiunctur reputantes vim nonnullam in sua contineri clausulis. at longe secus est. Nam interpositio tam vaga signum est: atq[ue] adeo manifestum expertez

hunc ipsum suisse rethorice discipline · breuis preceptio
plurimum decoris obseruat honestiorem reddit artificē.
quo pacto? quia sic artificiosissimum demonstrat edicio
sua · atz ideo consultissimum est breuitate quisq; vtatur
ad litterarum ornatum.)

De ratione pūctandi:
speciebusq; eiusdem.

Nostrum est preceptis illis multumq; vnde de
punctandi ratione in apertum aliquid ducam.
Prudetur id vnum est et ad dicendi legem: et ad mu-
nus scribendi: porro nobis iam neq; ab re succurrit com-
pertum esse ut doctissimi et in arte hac clari viri eminen-
tissimam longe scripturam intelligere nequerunt. Neq;
ad scribendi tantum operam. sed etiam in pronunciati-
onis forma dcentis spiritum corroborat! vimq; dicendi
amplificat. et velut lumen quoddam orationi prestat.
quo ceteris iam apciusq; percipiatur ab auditorib;. octo
igitur punctuationis species existim: quibus et nostro iā
euo maxime vtimur. Suspensius virgula est simplex
quam ponere consuevimus quando nondum sensus p-
cipitur verum vt spiritus vim habeat libetorem inuen-
ta est. **S**olum punctus est: supra quē cadit virgula · eius-
q; est cōditio sententiam fere completā designet pōt tñ
scribentis quipiam adiungere intentio. **L**olon. integrū
nominat sensus terminum: si qñ apponere quid in ea re
minime placuerit punctus aut est planus. at interrogati-
onis ḡs punctum collocauerimus: cui quasi cornu ap-
poritur. **M**embrum vocito posituras duas: quādo co-
functionibus orationes annexuntur: aut si ornatu: cā
confunctuum illud obmittitur. Nempe genitivū ap-

Modus punctandi ad praecepta
prout libet p̄t. **S**ed etiam
facilius ad intelligendū
reducet. **P**er legentes
autem ratiōne probabit. **P**er
legendum sufficiat nōlē tunc
est bonū ē. t. si oīt. oīt
sciat agū in q̄dēd

pellamus si alient quid insentēta principali claudit. eius
qz for na pribus lune nota: ac clara est. Et cuz precipua
quedā pars cōpleatur assignatur piodo minori. est vero
punctus caudā infra ptractam cōtinens. maiorem vto
tocius in fine operis : ac calce locamus. cū nihil deinceps
faciendā. atq suis vnumquemqz ex figuris cōgnoscem⁹

Suspensiūs |

Loma !

Colon .

Interrogatiu⁹ ?

Membrum :

Parenthesis ()

Periodus maior)

Periodus minor ;

Sed in hor plane patescunt ex emplo. Sūt q̄plu
rimi mortaliū studio optimarum artium de
trahentes: quasi indignum sit ingenuo homine: qua in
ducti malitia p̄ecor: reor equidem nihil suauius: nihilqz
magnificentius (si maiorib⁹ nostris credendum est) hac
disciplina. velim itaq paucis prescriberes qualis ipsa | ti
bi videretur)

Glānco mortēna fornicali suo amando S. P.
D. Legi ep̄lam tuam: qua me allocutus: vario
sermōe placuerūt mihi que scripseras! vno deni
pto: quia floccifacis punctandi rationem! que et loquen
ti nccia est: et scribēti. quis em̄ p̄ecor: vel recte distinguē
di modum in sentencjā: vel pronunciandi possit habere
formam!: nisi punctis interpositis vtatur in orationibus
siquidem positura hec orat̄is diuidit partes: scribentis
intentum ostendit: et defatigatum spiritum reficet! Te
oratum facio/hanc abicias opinonem: et vestigia sequa
ris maiorum nostrorum qui (vt codices eoru⁹ testant⁹)
plurimi fecerunt pūctorum; utilitatez tum lucidus eris

non solum in conficiendis epistolis sed in omni sermōis
productione vale.)

De amplificatione orationis.

Communia hactenus posita sunt: q̄ ad florem ora-
tionis p̄tinē videant et ad p̄positiōēz earundez. q̄
pacto facundiā sit / ornamētis illumināda p̄scribemus.
cōptā reddit ōzonē / si qd̄ amplificatōis cā adiungi: cuz
posteri⁹ v̄bū apparet vigorosi⁹ maxie v̄o cuz ordo q̄p̄ dili-
gentissime obserueret. vt qd̄ pl⁹ granitatis h̄z p̄plus ad cal-
cem accedat. iū alterz ē alteri magnificētie quale illō cice-
re sis ē mea cura opa diligentia ḡea p̄uidebo. nos cum
meo cōsilio studio labore ḡea de regia cā niteremur.

Lui supposito si plura sint: aut substantivo ut verbu
vel adiectuum debeat respondere!

Cvidenduz ē cū duo fuerint supposita apte sibi
vbiū accommodem? Id quidē eo mō faciem? Dū
qd ē pplus rñdem? vt Licero p̄sueuit Ego illū de suo re-
gno: ille me de nēa republica p̄contat? ē p̄contat? sū la-
tine nō dicim⁹. vti tñ p̄t ozo. tū vbiū sp̄m⁹ i alia mutet p-
sonā hoc mō ille me de nēa republica ego illū de suo reg-
no p̄cōtar? sū Et id parit in adseciis suādū ē si qd duo-
bus adicit substatis. posteriori se p̄formet vt ego illam de
suo regno. illa me de nēa republica p̄cōtata ē et curs⁹ ver-
tēdolozōne illa me de nēa republica ego illā de suo regno
p̄contat? sū. fallit at quoties vñ p̄patōz vñ silitudinē fac-
m⁹ vt ornati⁹ ego qm̄ vos fuisse locut⁹. nō fuisse lo-
cuti. petr⁹ ita bñ vt ego scripsisset. nō aut̄ scripsissem. ver-
bum em̄ p̄cipuum ponatur: aliud vero subintelligatur.

De erga: et in pro erga positum.

Luculétiſſimū qđ putam⁹ qñ i ſorone ponit q
plurimū. eiſ dignitat⁹: et ſuſtitut⁹ reinet. dcoib⁹
erga et in p erga positiū exhort⁹ Lantū em⁹ bz ornat⁹. vt
n̄ facile dixeo an qppia ſpeciosi⁹ dici qat Et eo qdē freqn
Dicit pro

tissime cicerio nostervtetur habz enim i epistolis scribēdis
multum momenti. Id vero preceptum magis est polli-
tum si inter diuersos casus in diuersis clausulis locetur
nunc inter nōs: nūc inter alios. id q̄ ciceronis Clarescit
exemplo. Tanta est tuor̄ erga me meritor̄ Cum sūma
testificatione iū se officiorum: et amoris erga se tui a me
om̄a sūma in te studia officiaq; expecta et meam erga te
bentuolētiā facile p̄spicis atq; lex ista exeritatione eget i
quidē maria. qm̄ varios inter casus vehementiorez vim
optinet: et plns ornat⁹ generat cuiusmodi hoc nostrum
e scripsi ad te vt amoris erga te mei essem memor pariter
et illud vetus mea in te amicitia et studium qd in te
beo meum ad scribendū me incitat.

Cne rusticana sit que
agrestis locutio:

Curanduz est ne rustica sit: aut oī cruda oratio
et potius latine loqui debemus ut vir ille diser-
tissimus ayt quintilianus qm̄ grammaticē putas q̄
benefacis. laudas q̄ ego studeo. erudit⁹ vero dicerent pu-
ras te benefacere. laudas me stude. et p̄sertim in eo vbo
q̄ est videoz. venuste dicimus videoz tibi benefacere. vi-
deris mihi bene loqui rusticane aut videt tibi q̄ benefa-
cio videtur mihi qd bene loqueris: Et illud in compluri-
bus cauendum est orationibus

CDe cū et tū qualif orationem exornante

Alq; etiam concinnitudinis non parū tenet quā
do cū tū dictionib⁹ apte vtemur. si duo posueris
mus quorū alteruz minus hz: alterum magis grauitatis
aut rūs abstrusū part⁹ et vñdūtis et ueroz gōtūtis i scōne i m̄ oratione
fictiua bathecum rōtūtū qui negl̄ gōtūtū p̄uon̄ q̄r̄ rūs vñcētate locut⁹

primo preponimus cum: alteri velut dignitatis: et ex excellentie signum tum. Illa duo si equalia rentur inter se ambo bus tu pponim?. accidit quidez specificationis gratia principio tum locamus postea tum que oratio venusta sis permultum ostendit exemplo hec patefiunt. Nam cum in sermone quotidiano tum in senatu palā sic egit causam tuam. q̄ obrez omnes cum secunde res sunt tu maxime secum meditari oportet quo pacto aduersam erumnam ferunt Sic scipio ut auus hic tu?: vt ego qui te genui iusticiam cole: et pietatem que cuz magna in parentibus et p̄tinquis tum in patria maxima est. Et illud Quintilianus quem cum amicissimuz nobis tum eximie literarum amore flagrantem. pro altero pcepti membra inquit quintilianus rhetorice in latinum transferentes tum oratoriam. tum oratricem nominauerunt Et istud ciceronis et solitudinem fugeret et socium studij queret. tum discere yellet tum audire tum dicere. atq; eiusdem tum causa vite tum multarum causa rerum que ad vitam pertinent. Nunc de extremo membro illa ponimus cognitionis causa Querebatur verbum Tuly est dicitur tum cum illa videre cepisset extingui. Et hoc pariter et ut turpes sunt qui efferrunt se tum cum veneris fruuntur voluptatibus. Et id perspicuum quintilius. tum uero maxime formidanda cum simulandi nescia est Neq; ignorandum est vocabulum tum cr̄bro locari ut tēporis specificationem importat. quo sic positonib; exigit aut ante. aut post se ut tuz est cartho locutus quo erat nemo fere senior temporibus illis: nemo prudentior.

De negationibus;

Haud impolitum est negationibus ita ut. vi promum quisquam in communi de aliquo negatur facta partitione quadam de singulis pariter fiat negatio ut nihil est in illo mihi nec carius nec iocundus et item ita nullum obscurum potest nec dictum eius esse. Nec factum atque etiam huic annexo dictiōnem hanc Nemo remaxime in obliquis ornate calcē orationis videtur retinere ut preter te video dubitare neminem et aliud in quo mihi non assentirentur inueni nemine. Et non nunquam sic quoque alie reperiunt negationes posite.)

¶ De coniunctionibus vel: et aut:

Sed cum magna decentia orationis conueniat e
quisbusdam coniunctionibus aliqua prescribere
de ipsis non in utile censemus. Nam coniunctio
copulativa et: ipsaq; vel: ac etiam aut multum acrimo-
nne ōzoni p̄stant. Siquidem interdum duab° substātis
vnus attribuit actus et interdum plura vni quandam
prehent specificationem. tum conuenienter ante biperti-
tis copulatim et: ac sane disiūctiuū vel: pariter aut p̄pon-
mus hec quidez ex hijs patescunt. vt quantū aut iudica-
re possūt lōge eruditissimus. et rerum copia et sententi-
arum: et ipa cōpositione verbor̄ non impollitus. Item
fiebat vt et m̄ltitudinis: et suo iudicio dign⁹ qui rempu-
blicam regerer videref. Sed om̄ia quecūq; possent (alte-
rius mēbri est) vel sc̄iēte uestigatione: vel dissērendi ra-
tione cōprehenderint. aliud quid em̄ eloquētia laudabili-
us et prestabilius. vel admiratione audientium. vel spe-
indigentium. vel eorū qui defensi sunt gratia. Eandem
quoq; vim coniunctio aut. obſinet vt apud quintilianuz
Sed hec quoq; aut vetustatis fide tuta sunt: aut ab ho-
minibus: magnis. preceptorum loco ficta creduntur

et illud. Nam ea quidem p̄pria aut testimoniorum aut etiam iudiciorum obtinent locū atque exquisitū Liceronis cognitionēq; rex aut occultarū aut ammirabilium ad hū biē viuendum necessariam ducimus.

De gero fero duco ago p̄posita dictio p̄ se

Quis autem non percipit disertam fore locutionem dum modo his quidem dictionibus fero gero ago habeo preposita. aut p̄ se: aut p̄ se ornatur. eisdem tantam assert orationi amenitatem vel imperiti plerique mirantur. Valet enim. p̄ se aut ducere: aut agere id quidem de quo fit sermo vel ostendere vel in se retinere vel etiam confiteri. claret enim hoc modo nisi speciem boni viri p̄ te feras. et p̄ se fert quādam visibilitatem. et tñ cum ita viuit neminem p̄ se dicit hominem.

De i manu est. et in manibus est.

Plurimum et ornat orationem dum in manib⁹ esse pro in potestate ē accipitur Ut non est istud in manu mea Et tum dicim⁹ seruus in manu ē domini sui. et in plurali eandem usurpat significationem Salustius verūenim uero proch deorum: atque hominum fidem Victoria in manu vobis est. sic pariter dicendum Victoria in manibus. Etiam dicimus in manibus ē pro eoq; inter manus est: aut qz admirationi est. Licerū in charone maiore est in manibus laudatio. quam cum legimus: quem p̄m non contemnimus. Idem in eodem libro Septimus misbi liber originum est in manib⁹. om̄ig antiquitatis monumenta colligo.

Quod lib⁹ de decoratore ist⁹ ut id hac p̄ se tradidic⁹
est scilicet ut p̄ se ducat
ad dñm quem p̄tias qui
audiat frater ut hoc nō
ad p̄se p̄ se ducat

Et Iugum tuu ut facias
dilectus

Cly delig⁹ ad p̄ se
ita si habebat p̄pū et matrī
et terra affixa in mediu
est i Optime

De varia significacione p̄ditus atq; affectus

^{o. o. o. o. o.} Reditus quoq; et affectus variam sibi usurpat
ab adiunctis significationem itaq; et in bonam &

^{o. o. o. o. o.} Lectori tuli hys qui
in doctrinam quae p̄dit
in secunda iustitiae scolam
quo est uide yllo affectu

^{o. o. o. o. o.} In malā ab adiectis rapiunt p̄tē ut p̄dit^osū bono p̄dit^omalo
valet em̄ hēo bonū:hēo malū verūn̄ p̄positōz nō reqrit
er̄git at affectus. vt ego sū a rege magnis honorib^o affe-
ctus. de malo rarioz usus est Licero. p̄ silla m̄si vno vnuz
me vis ferum p̄ter ceteros: me asperum me inhumanuz
existimari/me singulare inumanitate: crudelitate. Idez
p̄ rabirio/ Senectute affectus morbo predius.

^{o. o. o. o. o.} P. 151
v. 1. 1. 1.

De tantum et quantum Tanti et quanti

^{o. o. o. o. o.} Eterum. tantum quantū correspondentia hand

^{o. o. o. o. o.} Lectori in fidu decator
talez p̄ficiet quidam adhuc
adjectus

^{o. o. o. o. o.} Impolitam hñt quarū una in oratione cuz fuerit
ornatissime q̄z et alia sequit̄ ac postremo positavélut mē
suram quātūatemq; manifestat prioris. vt tantū conten-
dere in re publica quantū pbare tuis ciuib; possis. It
li p̄simile est si dixerim^o ego tantū tibi tribuo quātū mi-
hi fortasse arrigo. Necq; minus phaleratum ē tanti quā-
ti intermiscere! que sic posita: aut declinationē abiciunt-
aut ea quidē in a. luerbia refngiunt. decorum em̄ q̄ vehe-
memētissimum adducont hñe alterum soluz. sine ambo
collocent̄. ac hijs manifestemus ōrōibus. Or si tu tan-
ti facies quātū ego sp̄ iudicau faciēdū esse facis sapiēter
H̄z impossibile ē quanti faciemus et ego & frat̄ meus. vt
de quanti apud me sis. vt hec igit obmittamq; mihi tan-
ti existimāda sunt. laurentius valla in elegancijs suis ar-
bitratur quibnsda n̄ iungi i genitivo verbis q̄ alij nul-
lis conuenit dictiōibus vt sunt hec quidem verba emo-
yendo venundo mereor comparo estimo tāz̄ constat cō-

^{o. o. o. o. o.} v. 1. 1. 1. 1.

^{o. o. o. o. o.} d. 3.
v. 1. 1. 1. 1.

^{o. o. o. o. o.} Lectori tantū facit uoc-
uam ut nulli p̄dend p̄nos
ad. Quidam. o. lato. p̄. fr̄.
Domi. p̄. lato. 3. p̄. fr̄.
e. facit

Dico p̄stulo: et si qua sunt alia similis horum significati
omis.

CDe non solum non
modo non tantum.

Tqz hoc etiam ornatissimum censeo cū secundū
excellum/nonnulla adinuscem p̄pantur aut cuž
attribuatur cuiuspiā aliquid v̄l cōmendationis: vel turpi-
tudinis ratione: primo prepor̄imus clausulas nō mō:
non solū:nō tantū postremo aut q̄ splendidi: ē/ verūetia
sed etiam: sed q̄. ea quidē p̄ceptio creberrime a Tullio:
et̄nis fere om̄ib⁹ oratorib⁹ vtitur. vt cuž senex nihil nisi
de africano loqueret̄: om̄iq; ei? nō facto solū sed etiam
dicta meminisset. Sed vt pecunie querēde nō solum rō
est: sed etiam collocande/que perpetuos sumptus suppe-
ditat/nō solum necessarios: sed etiam liberales. **N**e go
non mō audeam sed etiam videam.

CEx sententia h̄c: aut ex yoto.

Dimpia ē oīo: dūmō velis h̄c exsentēta. aut ex
yoto. p eo qd est ex voluntate. aut scdm volun-
tatem/accipit habes ne vtozem ex animi tui sententia.
Et alibi ad omne votum fluente fortuna lasciuit oclum

CDo tibi lēas: do ad te litteras.

Aud invenustum est quid intersit noscē inter do
tibi lēas: atq; etiā do ad te litteras. quoniam do ti-
bi ad alterū vt deferas. do ad te quia tibi scripserim. que
duo tñ sepe confungunt. Cicerō dedit ad te lēas. Et salu-
stius volturcio litteras/ad cathelinam dat.

Atqz adeo.

Eqz in amena obseruatō est cum positum aliquid
bac quidē clausula atz adeo augeatur ut nō so-
lum mīhi. s̄ etiā atz adeo multo potius natu sum patrī
Eorū aut̄ castorū impatorē ducemqz hostiū intra me-
nita: atqz adeo in senatu videm⁹. **Q**ui de hui⁹ vrbis atqz
ad eo orbi terrarum exercitio cogitent.

Quomō positivus p̄patiuusqz et
suplativus ornata p̄ficiunt orationem

Vnc de gradib⁹ loqui compatiōis nō erit si vti
le. more p̄sertim quo p̄sueuerūt oratores vti pos-
tū em̄ dū exaugere volum⁹ p̄ sibi p̄ponimus / p̄parati-
uo aut̄ longe: v̄l m̄lto suplativo qm̄. dum tñ. p̄ valde ac-
cipit. sin p̄ quantū accipim⁹ iam nō suplativo: sed pos-
tivo meli⁹ p̄ponim⁹. itaqz in hijs quidē gradibus est ra-
tio habēda. fallimur cū grāmaticorū Nudum sequimur
morem. itaqz illa qui p̄pare voluerit noīa cū prefatis cō-
posita dictiōib⁹ hoc mō efficiet / p̄doctus longe v̄l multo
doctior q̄doctissim⁹ p̄similis longe v̄l multo similior q̄-
similibus longe tñ rectissime suplativo adiungē possim⁹.
Illa oīa exēplō manifestem⁹. vt p̄doctis in studio hūa-
nitatis fides adhibenda est m̄lto doctiores quondā fue-
runt Salustius memorīā nēam q̄maxie longā efficerē
Licero in padoris socratica longeqz verissima. atz etiaz
p̄uenustum apparet vt positivo p̄ qm̄ p̄ponat vt socrates
pter sua in me beueficia mīhi p̄ q̄charus ē. verūtñ illi
ignorādū nō ē suplatīm sibi quisqz asciscit relinquere at v̄l
ois v̄l cunct⁹ positivo vt optim⁹ quisqz sapientissim⁹ quis
q̄ p̄eo q̄ ē vn⁹ quisqz q̄ ē bon⁹: ac sapiens / vel oēs boni
et omnes sapientes Non enim licet dicere boni quiqz: et

Sapientes quisq; nec omnes optimi: et cuncti sapientissim
ni. Quid si suplatiu^m in alto casu qm quisq; ponit sibi dicen
dum arbitror i^m ut maxio quisq; animo diuicias despicit
valentissimi quisq; corporis longe abest a sapientia.

CQuomodo differenter nedum et
non solum orationem exornant.

Edum et non solū differenter orationez venustāē
quoniā nō solū/ id q^m in min^m est postulat vt su p
dixim^m nedū vbo q pluris videt^m verū nedū periti posuere
vel cū duo vno vbo claudunt^m: v^m due sententie sua seor-
sum vba recipiūt. pmo sic funderē p te sanguinē nedū
pecunia^m. Scđo talit funderē p te sanguinē nedū pecun
am tibi crederē/fed negatiue hoc mō non perderem p te
obulum nedum sanguinē Item non crederē tibi obulū
pedum sanguinem p te effunderem.

CDe exornatione pr̄ nominum

Ronomina simul locata et aptisq; locis vehe-
menter decorant vt apud quintilianū/p̄missus
q in se rationem nō habet in rōne verset. Liceroq; vero
more scribunt^m: et institutis ciuilib^m de hys nihil est p̄cipie-
dum illa em̄ sp̄a p̄cepta sunt. dicim^m ei et ornate ille ipse
v^m ipē ille is ipē Tulli^m in lelio itaq; tū sceuola cū in eam
ipsam mentionē incidisset. atq; etiā per pulchre quippiq;
interdum interponit vt in hanc quidē ipsam sententiam
Licero incidit. Socrates ipm quidē illum thesauruz in
mare coniecit.

CDe venustate discordie relatiui cū ḡncedēte;

Equor autem in relativis : atqz exornationibus
suis penit? Laurentiū de valla/qnī de ipīs i hūc
modū locut? relatiū frequēter non responderet antecedēti
neqz in genere: neqz in numero. ytqz cū reflectiū eius sen-
tentiā ab antecedēte ad psequēta substantiū de masculi-
no in neutrū vt salusti? Est locus in carcere qd tullianū
appellat. plinius In coitu vero lune. qd interlunum vo-
cant cū apparē desierat. Mutato etiā numero vt Cicero
quib? tandem gradib? romol? in celū ascendit hys neqz
isti appellat bona. de masculio in femininū vt idem om̄es
renues. atqz humiles / que moxia in pplo multitudine est sibi
presidiū paratū putant Et virgili? nec partē posuere su-
is/que maria turba est. Manente quoqz genere videtur
fieri quedā mutatio Ut quintilian? vbi vero vniuersas
familias fama extinxit/q maxima ps est inanes domus
litū ducūt e diuerso feminis in masculinū nō mutato nu-
mero Salustius ea fines hz ab occidēte fretū n̄t: et oce-
anii ab ortu solis declivē latitudinem! quē locuz catha-
batmon incole appellant Mutato etiā numero vt quin-
tilianus resistam hys qui obmissa rerum qui nerui sunt
in causis diligētia quodā inani circa voces studio senes-
cunt Et alibi supplicatōes qui maxim? honor victorib?
bello ducibus dñm in toga meruit de neutro in aliō gen?
Salustius ipē ex flumine. quaz proximā opido eē aquaz
supra diximus iumenta onerat/mutato etiā numero ve-
liūs auxur fuit que nunc terracine sunt vrbes pna in
paludem aliquando sine vlo certo antecedente. Ego q
felicissima vel lassitudo: vel facetas est virtute consenti.
diuersum huic ē cū dictio respōdet antecedenti i cum de-
beret rñdere sequēti substantiuo vt apud virgiliū at pu-
er ascantus cui nūc cognomē iulo liuius Scipio cui af-
fricano fuit cognomen Quis mod? p dñm licet frequen-

Elor sit / tamen non huncq; et nominatio / qd est magis
naturale utinur vt cicero argetari? sext? claudi? cui no
men formio. Et quintilian? Notu e quid gliconi accide
rit cui spiridon fuit cognome neq; p relatim mō sed etia
extra relatim echira ē hunc nomine fabule / p dīm ut liuas
libro pmo faustulo fuisse nomine ferut. Et solm? de mira
bilib? lapis iste in aquis mollis ē / humo durat exēptus
nūq; duo siml repiunt. In vniō b? nomine dāt hec de dīo
est / et accio sua natura. vt antecedēs sequat casu relatiū
relichto suo. vt apd virgiliū vrbem quā statuo v̄ra ē / sub
ducite naues. oratores sūt postponūt antecedens quale
foret quā vrbē statuo v̄ra ē vt apd ouidiū cecidē manu
quas legerat herbas. Et quale ē quintiliani Timeo ne
quos porrexerim cibos venena fiant. In quo ē habita rō
venustatis. vt relatim et aīs sint in eodē casu. Sz sepi?
antecedēte postposito: quāq; apd ciceronez nōnulli illud
in salustiu sic legunt / nūquid eos quos ptulit scipionez
et metelloz ante fuerint / aut opiniōis: aut glorie? Quis
dam legūt nūquid h̄j quos ptulit quidā nunq; quos p
tulit Tale ē in euāgelio fmōne quē vos audistis non ē
me? Qd i greco ē in fonte ē kno nō fmōne vn interprez
noster cūfferens. maluit latine q̄ grece loqui / nec ignoz
qualia impiti in hoc euāgelij loco disputare solēt pfecto
nequaquā sic disputaret si grecā linguam mediocrit̄ la
tinam pfecte tenerent. In tali fmōnis genere v̄l idēz no
men repetem? / v̄l accm in debituz casum resolutm?. Nā
vtrumq; fieri exemplis cōperimus. Siquidē ita frequē
ter locuti sunt auctores. Quas res tibi tum terra cum
mari nuper misi. hec res sint cū fratre cōmunes. vel bee
sint tibi cū fratre cōmunes vel ex eis aliqua cum fratre
cōmunicabis. Et idem perceteros casus vt quarum
rerum non indiges ieas res donabis mibi vel mee erunt

*Douay fr
Paul*
Vel hēe res auxilio mībi esse poterunt. Et ita multis mo-
dis per casus variare orationem licebit. **Licero pliga-**
rio Sed hoc modo concedo ! vt quibus rebus glorie
mini tū yobis ieadem in'alijs reprehendaris Et paulo
post: quotus em̄ istud quissq fecisset . vt a quibus parti-
bus in dissensione ciuili non esset receptus . esset etiaz cū
crudelitate relectus ad eas ipsas rediret Idem tū in re-
thoriciis inusitatius Sulpicius cui pauloante om̄ia cre-
debant eum breui spacio non modo viuere sed etiam se
peliri prohibuerūt . Illud magis poeticuz quale ap̄d ora-
tium quinto carminum / quis non malarum quas amoz
curas habet hec inter obliuiscitur Et idem in satira qui
sit mecenās vt nemo quam sibi sortem seu ratiō dederit
seu foris abelecerit illa contentus viuat .)

Quale discr̄mēti sit inter ago
habeo refero : ac reddo gratias .

*Douay
fr
Paul*
Ic em̄ locutus Laurentius agere ḡas est ve-
bo / qd quidem barbare dicunt regnator̄ habere
ḡas est in aio cū memorē accepti beneficij mentem : an-
timumq; habeo : et in uscē gratificandi voluntatez . referre
sue reddē ḡas est facto . vt si tu a me subleuat . aut pe-
cunia : aut p̄trocino : aut manu altoue sb̄sidio . vicissim
me aliquo mō subleuatis ḡas retulisti : reddidistiqz licz
seneca nolit malas referri posse sed reddi **Licero** tū in sa-
lustiu ayt Nam q̄ ista in v̄sitata rable in vxore et filiam
meam inuasisti . que se facili⁹ mulieres abstinuerunt a vi-
ris . qm̄ tu vir a viris . satis docte : ac perite fecisti . Non
enim sperasti me mutuam tib̄ gratiam relaturuz vt vi-
cissim tuos compellarem . Quam q̄ Licero n̄q̄ fere aye
reddere gratiam sed referre porro hoc exemplum in ali-

*Douay
fr
Paul*
Blaſis script̄ laurelia p̄c
zor informa dicitur p̄ea
que ecce pi sit uox q̄d
loquendi + celesti p̄ac. Ego
videtis + bin intelligibilis
dicitis ut sapiatem nō a
quodlibet

*Douay
fr
Paul*
Seneca in qd ep̄stola
ḡas reddē q̄d ut dicitur No
reddē si dicitur p̄d
reddere in ypsib

*Douay
fr
Paul*
Ego in tib̄ q̄d auctio
reddē data Optime
malis reddendo p̄missit
ḡas quendū p̄fere

um quoq; vsum attuli. q' videtur significare gratiam et
am verbo referri/ non soluz facto. Sed multum tamen
differt ab illo agere gratia quo tantū inuis confessio accl
plentis beneficium. Qui vero refert gratia reddit bene
ficiū. et interdum maleficiū siue facto siue dicto. quoniam
dicendo nō nunq; psumus eoz atz faciendo. plancus ad
Eicerōnem immortales ago tibi gratias: agamus dum
viuam. nam relatuꝝ me affirmare nō possum . Tantis
enī tuis officijs non videoz mihi respondere posse. Ecce
respondere officijs: et satissimē beneficij est gratias refer
re. Leterum frequētius est refero gratia qm̄ babeo gra
tiam. Itē frequentius babeo gratiam qm̄ ago gratiam
vit enī audiutū? ago gratia. sed gratias et raro refero
gratia: sed gratias. Luius rei testimoniuꝝ est illud. Tit
liuij / saciatuꝝq; tādē complexu filij renūciate inquit gra
tias regi me agere / referre gratiam altam nūc non pos
se quā vt suadeam non ante in aclem descendat / quaz vt
in castra me redisse audierit. dicim⁹ item ago grates sed
sepius apud poetas / qui / necessitate versus ago gratias
dicere non possunt. non nunq; etiam apud oratores / vt
eiceronem aliquantocq; post susperit ad celum et grates
tibi inquit ago summe sol: vobisq; reliqui celites nisi le
gendum est gratias et non grates pro eodem significa
to / siue pro eo q; est reddo gratias. seneca intragedia
que inscribitur agamenoni dixit: reddunt grates tibi
grandeu: lassiq; senes / compote voto reddunt grates
id est vt ego interpretor agunt grates. quis enim referre
possit gratias deo. q; etiam fando nunq; cognitum ē. p
ter qm̄ apud quos dā recentes / nisi barbare loqui nescien
tes Sed gratias agimus Raro etiam gratiam diꝝ ba
bere dicimus: quotiens agnoscimus apudq; nos ipsos.

b. 11ij

Faciemur ab illis beneficium accepisse extra spem gratias
referendi ut in andria pol dis babeo gratias / qd impari
undo aliquot affuerut libere.

Quid titubo: nuto ac vacillo facit

*multa mea delectari ad tu
in hoc negotio titubandoz
Primiti te*

Enustum est plene quidē: atq; pfecte noscere quid
titulo nuto et vacillo facit plurimuz splendescē
orationē factū dum apte locent̄. Titubare igit̄ ē insistē
pedib⁹ non posse/ ut sunt. aut ebri⁹ aut infirmi / vulnera-
ti decrepitig; senes. ut apd quintilianū at non tua culpa
fama cepit sed vulneratū fregulast: titubantē strauisti: fu-
mantem incendisti. Trāssertur etiā ad animuz ut apud
eundē neq; vila vñq; tanta fuerit dicēdi facultas que nō
titubet: aut hereat quotiens ab animo verba dissenciunt
Nutare ē alicui⁹ rei malū fundamētu habentis ruinam
pre se ferre: aut minari. de animo qd dubitante: et q se fer-
re debeat ignorāte potissimum nutare dicitur. vacillare
aut̄ est ad vtraspq; ptes in motu. se vicissim inclinare. vt
idem ē et illa indecora in dextrum et sinistrū latus vacil-
lacio alternis pedib⁹ insistencī. Cicero cū ex eo in vtra-
q; ptem toto corpe vacillante quesivit. Et naues qd vacue
vacillare dicunt̄. Cicero de quodā infirma valitudine nō
recte scribente inquit facillantibus litterulis. p̄t etiam et
recte ad animum transserri qui inconstantiam plerunq;
ostendit.)

De videoz cū infinitiuo suo.

Uid pulchritus censem⁹/ quā hoc verbuz videoz
q̄prio suo accio adiungi infinitiuo. interecto ta-
men accusatiuo. sic decorum ornatumq; maxime ostendit
vt videoz me videre quantum rhetorica ceteris prestat

Dissiplinis videoz petrum videre. culpam tuam esse excusandam. Cicero in lelio videre tam videoz p[ro]l[ati]m a senatu disiunctam maximas multitudinis arbitrio res agit.

S. la. el. p[ro]fessor
in studiorum agendis
negligere quid am[et]
Et timore est abducend

¶ De simulacri

Vidvero de his loquor dictionibus simul ac. q[uod] aptissime generantes ornatū si simul locant et a paucis in loco elegantiarū posite ut optimarū artiz auctores simul ac doctrinā mores condiscunt. hoc dictu ē dum et p[ro] eo tpe/quo doctrinam/ p[ro] eodem quoq[ue] mores etiā condiscunt. Cicero in officijs h[ab]itū simul ac iuuenes eē ceperunt magna spectare. In his tamen ut conuentent locentur videndum est.)

Litteris lat. in exlibris
p[ro]p[ri]etate alij
P[ro]p[ri]etate castri
Liber copit

¶ De variatioē huius q[uod] est habeo spem.

Quicunq[ue] facit orationem si h[ab]ac o[ste]nē habeo spem recte mutam. fit at hoc modo vocoz in spē: in grediorz in spem capio spem: p[ri]ncipio spem ait ad alios dicim⁹ colloco in te spem: repono te in spem. Cicero in quo maiores Natu spem sue dignitatis collocarāt. Quintili⁹ in quo spem vnicaz senectutis reponebam.)

Bonitatis t[er]tia
Populo romanu[m] ipsa
recte reponit

¶ De varia significatioē officij.

Mplā ē: et varia lateq[ue] se extendit o[ste]r[um] signifi-
catio. valet em̄ officiū. quasi virtutis actio. itaq[ue]
dictim⁹ libri officioz quasi de virtutis actioē libri. Lulli⁹ s[ed]z
cū tota ph[il]os[oph]ia mi cicero frugifera: et fructuosa nec illa p[ro]p[ri]et[er]
ei⁹ inulta: ac defta sit in null⁹ in ea feracior loc⁹ est nec
vberior q[uod] de officijs a quib⁹ p[re]stant honesteq[ue] viuendi pre-
cepta ducunt de officijs hoc quidem loco id ē de actioni

Officii officij. D[icitu]r libri officiū
valit interp[re]tatio libri. Secundu[m]
autem virtutis actioē libri. Et p[ro]p[ri]et[er]
est. Et p[ro]p[ri]et[er] libri.
D[icitu]r ad officiū adductu[m]
officii officiam

finis

bus vltreum. Et illud nō dū diuine religione non hu-
mant officij rō colebat. officij q̄ beneficij Tulli in lelio
odiosum sane genus homin̄ officia exprobantiū q̄ memi-
nisce dī is in quē collata sunt/nō is p̄memorare qui p̄tu-
lit. Et illā quintiliā duxit me simul etas/euicerūt offi-
cia cepit fides/amantē odiſſe nō potuit officij sepe etiam

*Ex Sezarere q̄... ad p̄bonore sumisolet itaq̄ cōmittere dicimus suscepimus
ad p̄bonore sumisolet itaq̄ cōmittere dicimus suscepimus
leliū officij grāt. honoris causa'. ac postremo quecunq̄
officia hīz rei applicat. sunt artes honeste officia dicunt.)*

¶ De supino vltimo cū p̄ gerundio In dū p̄cedente p̄positione accipitur

*De supino vltimo cū p̄ gerundio
In dū p̄cedente p̄positione accipitur*

✓ Ltimū supinū siqñ p̄cedēti adiectiuo neutrī' ge-
neris sibi apto. p̄ gerundio in dum terminato.
Includēteq̄ p̄positiōz ad venustā reddit ōzonē. Licero in
officijs Sz in difficile dictu est. Et in prio ad herenniūz
vt ars difficilior cognitu videret Sz dubitam̄ forsan
quib̄ debet adiungi adiectiuis. Sunt em̄ illa facile diffi-
cile horrendū mirabile affabile ut mirabile dictu ap̄d vir-
giliū. Et siq̄ hīs sunt similia verūtī. aut in mascu-
lino genē aut sc̄io nūnq̄ legim̄. Neq̄ illud quidē p̄cep-
tū intelligendū ē de om̄ibus adiectiuis. Nemo em̄ dicer-
dotū dictu aut bonū amatu.)

¶ Logere et colligere

*Logere p̄ colligere aptū ē: atz venustū ap̄d basili-
um magnū qui em̄ diligent e q̄vaus re cogūtūt
Itare et illā Liceronis. frequētatio ē cū res in tota' causa
disperse coguntur vnum in locum. Et apud virgilium
sociosq; in littera cogant.*

¶ Luculentum est si verbū aut alia dictio
p̄pter alium animi effectū obmittatur.

Lg.
P.
S.
Restat orationi decorem. aut propter fram. aut
ammiratōz aut altū animi affectū dictiones obmis-
tere virgili⁹ Et tantas audetis tollē moles. quos ego. si
motos p̄stat p̄ponē fluerit. Et therenti⁹ eo mō suū p̄sueuit
ponē verbū ut in andria de glicerio. Interea inter mult
eres q̄ ibi aderāt forte vñā aspicio adolescentulā forma &
vultu sōnia h̄deo modesto: adeo venusto ut nūbil sup̄. Et
cicero in sexto de republica ac ne multa: dictator tempu
blicam constitutas oportet.)

De natura memini: et regimine eius.

Eminī defectiū est. Nec vllū habet tps p̄ter q̄ a
pterito formatū atz scđaz tam in singlari q̄ plu
rati psonā futuri impatiui. Illō rctē cū infinitiuo p̄ntis
tpis p̄struīt minime nisi quadā licētia! q̄ tñ sit ignoror. cū
infinitiuo p̄teriti tpis qua xp̄ dicim⁹ memi me legē mis-
nus ornate memini me legisse. et hui⁹ hāc potissimū cau-
sam puto qz memi p̄teriti ē tpis. et ne tps forte p̄fundat
nēi atz adeo p̄lti p̄ns poc⁹ qm̄ p̄teritu infinitiuū adtūxe-
runt virgili⁹ in buccolicis de celo tactas memini p̄dicere
quere⁹. Nūc ad significationez el⁹ vento. memi p̄ recor-
dor. et gt̄m poscit: et accm̄ vt Cicero oia q̄ curant senes
meminerūt vacuonā h̄stituta. que sibi: cui ipl̄ debeat
Quid turle p̄sultis qd p̄tifices: qd augures: qd p̄hi se-
nes qm̄ ml̄ta meminerūt. Therenti⁹ in eunucho faciam
vt hui⁹ loci dieiq̄ metiq̄ sp̄ memineris. Lū vō mentionē
fac ēkcat ḡm̄ exigit vel abltm̄ accm̄ vō nūq̄. basili⁹ vos
qūt meministis carminuz illorū in quib⁹ ille poeta inquit
optimū illū esse qat p̄ semeti p̄m̄ q̄ agenda sunt p̄spicaret
Quintilian⁹ neq̄ oio hui⁹ rei meminit poeta ip̄e. Et ite-
rum de quib⁹ ml̄ti meminerūt. Et ab eo vt quibusdā pla-
cer p̄cipium venit mentū a quo mens descendit recore-
datione omnia complectens.

*Cicero intercessus ad ap̄di
qnd gr̄ p ad alia p̄st
scđ*

ar. cl. R.

*Gedim̄ dū R̄-fedor
p̄t de mācīni vārudo
sp̄tātās qm̄ sūt vāt
vām̄ptā e p̄l̄tāp̄ fci
ot̄z h̄ lāndāz S.
palla*

Quibusdā vñmūr verbis tam
sub actua quam passiva voce.

Dannullis vtendū ē uerbis et quidem sine dñscrit
mine nūc in actua: nūc passiva voce. vt reuerto
pasco assentio īngcio. dicim⁹ em⁹ q̄ m̄tros grāmatice art
ignaros latet reuertor pasco/assentior īmparcior. et illos
plēs p̄s̄ertim fugit qui vel paꝝ legerūt: l̄ nihil vltra pdia
(vt sic loquor) sua. sed illos reliq⁹ vi i dignos scriptio
nis. ac precepti hui⁹ illusmōi ponim⁹ exempla. Licero
qui amissis opib⁹ domū nō reuerterūt Et iterū tñ neq;
plane assentior ſtiminuā tuam laudez. Et pasco et pas
cor illam rem dicim⁹ Sz hec verba tñ p se inutem po
nūt q̄ et actua eē possūt et passiva vt ē auerto. et auertor
q̄ p̄cipito et p̄cipitor vt ſerui⁹ attestaſt eandē q̄b vi bz etiā
memoro: ſuumq; ſuppoſitū cōmemoro q̄ frequentē in act
ua voce et a poetis utuntur. et oratorib⁹ virgilius. o qm̄
te memorē virgo Licero in lelio que cōmemorare debet
is in quem collata ſunt)

De fugit preterit et quibusdam alijs:

Erba ſcire. atz ořones ad noticiā p̄tinētes orato
ri p̄ducit. vt ſunt me nō fugit nō later: non prete
rit non fallit idem fere est nō ignoro. Licero ſz q̄ te nō
fugit hec ſunt in hoc genere vicia. Et itez illō te nō arbi
tror fugere. atz hōc rex nouitas non te fugit Sed tñ cū
me nō fugiat q̄anta ſit in p̄toze auctoritas. Et in eplis
tuli⁹ quantū detrimenti res publica. acceperit te non pre
terit)

De ſingnificatōe hui⁹ nomin's copia:

Opia em⁹ militū fecit multitudinem. Salustius
Cpostremo ex omni copia

Et heline in prelio: neq; in fuga quicq; ciuis ingeniu
us capt*us* est. **L**itus liutus **T**u cū menibus bellū p*ulsa*
re posset in aciem copias eduxit. et que sit mecum copia
lustro. est quoq; copia i facultas et potestas ut faciat tibi
inspicie*d* libros meos copia. qd ē dabo tibi vel facias tibi
aut p*atatem*: aut facultate*d* libros meos. ora
tores pleriq; cū verbo facio iungut poete cū alijs et im
primis cu*m* do. **V**irgili⁹ postq; introgressi: ei coram data
copia fandi. ac se penumero p abundantia sumit copia.
Itaq; dicim⁹ copia oronis. copia argenti: copia pecunia
rum. copia frumenti. Et in pli eandem retinet significatio
nem ut omnium rerum copia mihi est.)

honestus
Sal. sag. iug. gestu. fa
cto. paup. sed copia
Vincere hostes. q*sp. dicitur a*
tristis S.

*Ita cum dicitur quod na
turaliter facit mihi copia
modi. At horum p*ud* de
mi copiam tibi faciendo au
tem*

De acquiescere condescendere morem gerere.

Andem fere obtinet vim significati acquiesco et
bi more ero tibi condescendo tibi valent em hee
quidē o*roes* i tibi c*oplaceo* aut satis facio tue voluntati
aut precib*us* tuis. Itaq; dicim⁹ amicis p*descendere* p*ium* est
p*descendam* petitionib*us* tuis p*pter* veterem int nos ami
citiam. **C**icezo **L**ue voluntati rectissime morem geram⁹
Et in epistolis ayt morem hys gessi. *multum gravem*

*Q*uidam lib*ri* o*ro* p*ostuland*
in vero modo more grec*e*
exp*plendeb* p*in* me p*ri*
p*und* p*et* p*re* v*er* p*ri*
p*actu* his *l*ib*ri* p*rop*te
facili*us* ac *q*uestio*n*em

Det*er*um*s*umptione clarus et p*clarus*.

Ringatissimū ē ut bonos doctosq; v*l* claros v*l* p*claros* dicim⁹. apta hec ē et p*ueniēs* trans*umptio*
ne em dicim⁹ clar⁹ vir aut p*clarus*. i. bon⁹ p*clar*⁹ erat pla
to in o*i* scientia*z* gen*e* valet em p*doctus* dici⁹ etā claris
sim*a* gesta q*ē* op*ia*. **C**icerō in philippicis o*p*clarū cus
todi*us* ou*iu* (v*l* ay*u*) lupū. Idē in lelio q*ē* negat actū ēē

Clarū et*clarorū* nō sūt
faciū*ro*sa he*c* p*rad* bon*u*
p*ossunt* et*ad* mali*u* app*licari* et*clarū* duc*re*
p*ra* facultate*d* *clarū* me
et*clarorū* *ind* aust*ri*a

Dicere est alium instruere: atque informare. Declare
re. dedocere ostendere que aetate didicisti falsa esse atque
in veris erudire. ut apud quintilianum et quidem prius. ac dif-
ficilli opus dedocendi. quod docendi. discere autem principem est ut intelligam.
ediscere ut in memoria habeamus. at dediscere ob-
liuisci est.

Dare fidem quid significat;

Restrinxerunt plurimi fidez dare sit credere at nostri longe secundum hanc posuerunt oratione valet enim dominus fitur
Rabbi et uite eius. quod de te tibi in ratiōne aliquid possit eorū tibi: aut scīe permittitur
tibi in datus fidem sicut sibi huius dant ordine oēs fidē Terenti⁹ grauidag⁹ faciat
datus patet. ut si quis datur
quod est
quod est
quod est
quod est
dat fidē uxori sibi fore hanc. virgili⁹ accipe datus fidem,

De verbo iuro

Rnator elocutio et crebro apd maiores. ut enim
vt iuro sine ppositione habeat accm qm si addat
vt dicedo iuro deu:iuro maria:iuro terraz: iuro sanctos
qm iuro p deu:iuro p maria:iuro p scotos, virgili? hec ea
dem enea terr? mare sidera:iuro. Et fuius clare quidez
italia e? ponit.)

E De p̄ticiplo dti cas⁹ cum p̄nomine mib⁹.

Vantū ornatū p̄cipiūz datī cas⁹ t̄p̄sq̄ p̄sentia
iunctū p̄nōi m̄bi adducat auditu/facile ē. vt co
gitāti m̄bi de negocio tuo/mea postergau:tuoq̄ como
do studebā verū huiuscemōi p̄cipiū caput obtinet pler
q̄ ōōis:nisi forte inceptiua p̄cederet dictio L̄icero Co
gitanti m̄bi se penumero et memoria vetera repetēti ac
m̄bi quidem se penumero in sūmos homines · ac sūmis
ingenijs preditos intuenti querendum visū ē q̄ eēt cug

plures in omnibus artibus q̄ in dicendo admirabiles
exitissent. Et iterum Tulli⁹ in de somno scipionis ex q̄ oia
michi contemplati plena cetera et mirabilia videbant. Et
huiusmodi odes pregnatā hñr: et actimoniā p̄ se ferentes
Et cū p̄p̄ intueri quis volet! quasi vim et eandē cū ab-
līs habet. q̄ absolute regunt ut me cogitare de rebus tu-
is icidit talis rō. mīhi cogitanti de rebus tuis incidit sa-
lis ratio que quidem ōz̄nes pene idem p̄scant. caucio n̄
scribenti est habenda: vt h̄is apte vtatur.

De cordi est: et in animo est.

Dedi est id est placet: aut delectat. Tulli⁹ in letio
itaq; nō tā me ista sapientia quā mō fahim⁹ omes-
morauit fama delectat falsa p̄sertim quā q̄ spero amici-
cie nostre memoriam sempiternā fore idq; eo magis mīhi
est cordi q̄ ex omnib⁹ seculis vix tria aut quatuor nū-
rantur paria amicorū id ē eo magis me delectat et placet
Therentius in andria si tibi hee nupcie sūt cordi in aio
autē esse in animo h̄ē est. Nam mīhi in animo erat
inquit Tullius) mittere ad dolobellam.

De eccum et eccam: ellum et ellam:

Arie sensiunt autores de dictionibus h̄is eccuz
eccā ellū ellā. eas quidem p̄positas esse ab ecce in
p̄mp̄tu ē: et manifestū. pristian⁹ donat⁹ fūlus exponunt
p̄ ecce ejū: eccā p̄ ecce eā. ellum p̄ ecce illū: ellā ecce illam
Laurenti⁹ nō assentiens hoc mō exponit. eccū ecce h̄ in-
telligendo vīz⁹ de quo loquebamur Eccam / ecce h̄ sub-
audiendo feminā de qua loquebaris. Ellū ecce illic vīz⁹
de quo egim⁹. ellā ecce illic mulierē de q̄ mentiōz facim⁹
quare resolui hñr p̄ aduersaria eccum p̄ h̄cū p̄sonā desin-
gnat que p̄p̄ est. elluz p̄ illic distantiam quandā impo-

Cetera uero delectore mīhi
nec in p̄ficiōdi que tunc
m̄t offendit in mīhi
certa sollicitudinē accipit

Enī līp̄p̄) dedidit se
dī veci cordi & obīad
duci hostib⁹ rīsum liba
sequens au temp̄s ad
vīario fūl corde fūl p̄p̄. A
p̄lī dī quādī phīlīca
lī quāmō q̄ fūste si
adī p̄p̄lī tibi cordi

tans. et potissimum hanc sequor sententiam Therenti⁹
ecum parmenonem. et ecū me. i. ecce hic parmenone⁹
et ecce hic me. Et elli⁹ parmenonem. significat ecce illic
parmeno siue parmenonem.

De quib⁹ nōmīnib⁹ que ancipitē
in cōpositione declinat. onem retinent

Reclarum est diuersam dictionū quorūdā cog-
noscere declinationē. vt sciam⁹ sequi vsum frēqñ
torem. dicim⁹ em⁹ imbecillus vñ imbecilla. Galusti⁹ fal-
so querit de natura sua genus humanū q̄ imbecilla atz
eui brevis forte poci⁹ q̄ virtute regat Licero imbecilla.
enim ē natura ad cōtemnēscia potentiaz. eadēq̄ dicim⁹
de cōpositis a somno que nūc secundā: nūc terciā sibi de-
clinatioñe usurpanz. Galustius in lugurino Signo da-
to castra hostiū inuidit. semisomnos partim: alios ar-
ma sumentes fugat. Licero in verrem. h̄ etiā cum semi-
somnis stupore. Seneca at/ q̄ multi hesterna trapula
semisomnes et graues. hec atz huiusmodi orationē deco-
rant. efficiunt ut peritus qui hys visitur plurimū videt.)

De singulari natura
buius verbī fore.

Wām q̄ infiniti modi sit fore miraz tñ p̄ se fert
naturam in qua plurimi decipiunt. vor em⁹ eius
In finitu ostendit vt esse at vero citra ipm⁹ significatio fu-
turum includit. Vālet em⁹ fore futur⁹ eē! etiamsi forem fo-
res foret ab eo q̄ essem eēs eēt nō recedit. Igit⁹ cū parti-
cipio iungi non potest Ne participia simul confundam⁹
potius nomini iungitur itaq̄ dicim⁹ puto te auditorē fo-

re optimarum artium/non autem auditurum fore/ idem
enim esset dicere puto te auditum futurum et superflueret fu-
tum Neque etiam portionem habet cum principio futuri tem-
poris passuum Non enim dicimus timeo modo verberandum fore
sed potius verberandum esse Cum tamen vim noia principia suscipi-
unt cum eo construunt ut spero te legentem fore libri: non autez
librum spero me amantem tui fore non te reor te acceptum
illis fore non ab illis. Tullius in lelio spero amicitiam no-
stram notam posteritati fore non dixit a posterioritate atque etiam
cum futurum passuum in nomine tuis accipit fore ut spero hunc
puecum admirandum virum fore quod est admirabilem. Et illam
spero puellam amandam virginem fore. I. amabilem Compo-
sita autem a fore nullam per se ducit dubitationem quod coquidem
nuda et sine nomine ponuntur et sine principio. Tullius verum
arbitrabantur non de fore qui illam restituerent.

Laudas deualla et p[ro]p[ter]e
logicas ad pacem memori
et plane ad pacem que ex isto
structo et p[ro]p[ter]e p[er]missus pro
mantem significandum

salutem in ingrediens si alio
debet ad eum invadere debet
quem fore ei accipere et si ego
accipere me fore ei accipere
et neque hoc videt nec est effec-
tus

De significatione charitatis et amoris.

Charitas amor est ad homines tantum pertinens. Inter
bruta non dicimus charitatem vel utrum se amemus. Tullius in lelio quod quidem quale sit etiam in bestiis animadver-
ti potest. qui ex se natos ita amat ad quoddam tempus: atque ab
hinc ita amantur ut facile eorum sensus appareat. ex quo faci-
le habebitur amor esse quenamque. Tullius amor est esse quasi su-
peri quoddam ad charitatem. Charitas quae dignitas est person-
alis. Nam illud maxime quidem charitas debet: parentibus.
prima filiis et deinceps reliquis. deinde charitas penuria: s[ed]
tantum frumenti et annone. Ubi dicitur nonnulli vel carissimam
vel caritudinem minus latine. neque ullum auctoritatis
adiungunt exemplum. penuria autem vini dicitur omnium fore:
rex charentia. Caritas annone itaque dicit quintilianus
caritas annone. Ita autem memoratu digna sunt ut laute

Ubi dicitur p[ro]p[ter]e p[er]missus
autem p[ro]p[ter]e p[er]missus
h[ab]et in me caritatem meam
est in dilectione

Caritas vero non
est in p[er]missione sed
non caritatis complicitate
adirem p[er]missus habemus
p[er]missus p[er]missus delectare
eum torp[er]e p[er]missus caritatis
quæspicere ad ducendam caritatem

Ne Valeamus loqui.)

Dissoluere es alienum con
flare: atz contrahere.

*S. Soluere es alienum ad
Expedire ad soluere ex
It debet*

Issoluere es alienum / est q̄ alieni eris contrare
rim soluere: vel ill̄d expedire ad qđ me soluendū
ligabar. Cicero patri p̄suasti / vt es alienum filij dissolute
ret es aut̄ contrahere p̄ eodem accipit̄ quoniam debitorem si
eris significat aliene pecunie Quintilianus nō ego es ali
enum luxuria contraxi .)

De consternere et consternari.

Quædā dñp̄
Consternari genus ē p̄sternere species / cōsternari
tam corpori puenit qm̄ animo tameisti animuz fre
quenter v̄surp̄at Salusti p̄mo historiar̄ inquit equi sū
rectorib̄ exterriti: aut̄ laucy cōsternuit. Consternare tā
tum corpori puenit. animum aut̄ consternatū dicim⁹ cum
turbatus est et te statu suo motus et quasi humi strat⁹.
verūtamen laurēti existimat / p̄sternari ad corpus tantū
prinere! Salustiūq̄ min⁹ v̄sitate loqui. cum p̄sternātur
dixisse debuisset.

De vultu et facie.

gōd. f. 10v
Nter vultum et faciem hoc inter est quia vultus
ad animi refertur et ad voluntatem. siquidē vo
lo h̄z in supinis vultum quare dicim⁹ mesto vultu: irato
vultu: refertur aut̄ facies ad corpus longā faciem. lataz
faciem. vultū vero v̄l longum v̄l latum non dicimus a
facie superficies haud a simplici discrepans. vt facies ma
ris: facies terre quasi superficies. et primum in homine q̄
intuemur facies est. Letez taz facié: qm̄ vultum aut̄ fe
atum: at scissum dicimus.)

*plures de multis glorioso
quod recte vultu hic sit
accidit. Deinde h̄z agnoscit
que regis h̄c fuit. Dicim⁹
vultu*

¶ De libertate et licentia:

Libertas et in loquendo quidem in bonum acci-
pit ut cum ea quis facit aut loquitur quod hominem liberum
loqui decet: atque etiam ut debet: ut non humilietur: aut timide
loquatur: vero ingenue aut libere: hanc enim libertatem plurimi
nam licentia appellat: atque etiam ita in consuetudine redigerunt
ut nos interdum licentia nescio qua illo taliter usi vocabu-
lo sumus: sic enim cum primaz etiam ingenua ad litteras ap-
plicantur erudiri solent ut licentia fauor sit: dicunt enim deitatis li-
centia abeundi cum potest licentia fauore dicere debet licentia
apud claros viros doctosque in humanitatis preceptione in
malum spiritus accipit: quoniam videlicet libertate abutimur usque ad
temeritatem: et in loquendo temeritatem: neque aliud licentia est
quam impunita quedam facultas agendi quicquid velis. Tamen
tamen dexteriores oes sunt licentia. Quintilianus porro quod con-
fessum defendit non absolutum sceleris petit: sed licentia: Sed
dubitatem habet. Cum salustius in iugurthino ait Romam lega-
tos ire iubet: agendaz rex: et quocumque modo componeat li-
centiam illis permittit. quod satis compitum non est an in malam
debeat pitem accipi: ut cum damno debeat regisque dedecore
componere. Luiusmodi est quintilianus an existimat hanc lega-
tis peccandi dari licentia: ut quecumque scelera in eo officio
comiserint: cum his omnibus hac una lege decidat. Sed quod
loquar non satis habeo cum usque eo sit etiam plenum ut ab
eo dignitatibus nomina descendere videantur. Jurisconsulti et
fere aliaz facultatus principi licentiatos faciunt quale vero
illorum sit officium: aut qualis dignitas ex descriptione licentie
facile cognoscitur.)

¶ De Sin

Nonnulli grammatici multo pitunt et quod dexterum est probati
viri pro si non accipiunt: cum tamen apud latinitatis auctores

Nullibi sit compertum. et quidam ayunt sin autem i pro
si non quasi. vlt in sin vlt in aut negatio includat. de quo
satis mirandū ē verū sin valet si: atz eius peculare signi-
ficatū ē. et scdm fere: nunq̄ primū obtinet locum. The-
rentius si illū relinquo eius vite timeo! sin qptulor/hui
minas. Et alibi Si hoc celest in metu si patefit in pbro
sum. Nonunq̄ sin in vnū reperit! sed qd secundi loci vi-
cem obtineat Salusti? imperat/ vt p̄cō sicuti m̄lia con-
ficerat. insidiatores m̄ asinisse paret. ac maxime occulte
Sin id pax predat/ quovis modo numidam interficiat
Id ē si pt occultesin non potest vtrumq;)

De latina oīo sine pticipio
non semper haberi poterit..

"N pticipio em̄ talis natura est/ ut se numero si
ne eo plena: atz vt mens p̄cipit oīo ēē non pt vt
ēum dclm⁹ cixim⁹ vrbem muro: fossaq ne vententes
hostes noz opprimat. in quo pleriq errant dicētes cixl
mus vrbē muro: et fossa ne hostes venire possent. et nos
opprimē. sc̄at em̄ quasi in potestate esse muri: ac fosse vt
hostes nō veniant. in hijs consimilibusq exemplis parti-
cipio vtendū ē. alit nō idem oratio ip̄a significare videntz
qd p̄ferens in aptum ducere existimat.)

De circiter.

Circiter libes. qd.
Plures vſ freachd attul
calendas manus. Et tunc
vnius exinde haibz. qd.
sulcent et alienum oras
et libes.

Dtempus circiter ptinere vident ut circiter kalē
das Junias p̄net quoq ad numerz vt circiter
duum milium militū Salustius in carthelinario Est lo-
cus in carcere quod tullianum appellat. vbi paululū ascē-
deris ad leugz circiter duodecim pedes humi depressus.

¶ De vter. et neuter.

Ultum bz momenti vt debite in latina oratioē
vter neuterq; locent in quo plurimi errauere. la
tine quidē dī vter vtrum accusat Licero p milone vter
vtri insidias fecerit. vterq; viriq; inuenit. Terentius in
phormione. qz vterq; viriq; ē cordi at laurētio nō placet
putat em̄ aysuz se nō ēē hoc mō loq; Negq; inuenisse apd
Liceronē. negq; Quintilianū. Neuter neutri omnio nō
dī. vezq; Licero sic loqui plueuit quozū vterq; suo studio
delectat ptemp sit alterq;. Quintilian⁹ em̄ hoc mō vterq;
alteri obicit/palā ē vtrūq; fecisse. arz illō sic dicendum
ēē p illud frequētissimū pbatur. alter alteri obicit: alter
alterū ptempnit: alter alterq; accusat: alī em̄ alterq;. non abo
ambos accusant Idem dicendū te neuter vt idē. Quin
tilian⁹ ita fiet vt cū equali cura lingua vtramq; tueri ce
perim⁹ et neutra alteri officiat. In hijs em̄ diligētia est
adhibenda qz cū aliter loquimur latinitas ipa baud pa
rum offenditur.)

¶ De similis.

Id qz excultum est/ vt silis tū ḡm: tū datiuñ
regat. primū aperiam⁹ exemplo Licero de ora
tore satis ē in ceteris artificijs tantumō simile esse homi
nis de scđo dicim⁹ similis mihi: silis tibi. Et quāq; nō
nulli inter haas quippā ořos interesse putant: nos vero p
eodem accipim⁹

M. Dr. doxatorie ad p
cū dī spīn p. 143. 2

¶ De in. et ad.

Elitis p eodem accipimus/ vādo in ecclesiam: et
vādo ad ecclesiā. Lōfero me ad campū. Lōfe
rō me in campū Lōfero at si qñ ad psonas refert pposi
tionē dūtaxat suscipit vt p̄tuli me ad scipionē:nō inscipi
c. 14

onem contuli me ad fratrem non autem in fratrem. significat enim ad fratrem perfectum. Cicero in lelio quod mortuo me ad pontificem sceuola dicit: verutem quoniam in persona offeras in alteraz personam non adiungimus ut hominem: sed rem aliquam ut beneficium. et sonat ei significatio in donatione ut multa contuli in Tursionem hoc est multa donauit.)

CQuales sunt sermones cum de suppliciis penitentia malorum loquimur.

Uti maiestatem lesserit. accersit maiestatis Lelius in primo ad herennium Lepio accersit maiestatis Et si quis rem sacra de christiano furat sit tenet ne sacrilegium. an furti an virolog. non at virtus. Qui sustulerit rem suam de sacro/furti ne tenet an sacrilegium an neutro/non autem an neutruius. Cum verbis igit accusationem. aut damnationem importantibus gratia pene aut facti instrumentis. aut ablatum hanc dictionem altero uter neuter propositio de. Itaque quis res sacras de christiano sustulerit accusari propter furti. vel sacrilegii. vel de virolog. vel de ambo non sunt de virtus. vel ambo. Causa est quod uterque alio neuter ambo criminum nota non sunt. Igitur in gratia ab illiusmodi verbis non reguntur sed in ablativo. equidem peccatorum nomina eis talibus iuncta verbis vim habent quasi ablati. ut accuso te crimini hoc est accuso te de crimine. Neque solum illud de propriis nominibus criminum intelligendum verum etiam de communibus. Cicero an non intelligis? primum quos homines et quales viros mortuos sumi criminis arguas. Et iterum Sceleris atque nephry Parricidij condemnabimus. Et hec verba quantum tantum cum eorum substantiis in genitivo ut quatenus pecunie condemnasti: tante summe dannavi huius sed nequaquam tantum relictum est quatenus sumi propinquorum. De parricidio debet enim in gratia culpo cui anime a gello gallinaceo et supra et similia plena ad vicuum mare ad Iacobum 27 quod qd qd scilicet ergo est tulit ad portam secessit ostendit.

Praecepit Augustinus
manuscriptum est anno pro
de 7 et invenimus cum
pro iustitia digne*re* iusta
et publica iustitia

Facie*re* et scripto
et facio*re* et scripto
cum libro legere iusta*re*
ne*re* et iusta*re* iusta*re*
et iusta*re* et iusta*re* iusta*re*

Parricida est illi qui
fecit aut parricidio aut
filii aut alio*re* parricidio
qualementa*re* iusta*re*
et illi punitio*re* iusta*re*
ipso*re* parricidio*re* iusta*re*
et iusta*re* et iusta*re* iusta*re*
et iusta*re* et iusta*re* iusta*re*

me damnat⁹ fuerat Et i^o huiusmōi orosib⁹ ē caute ambū
landū ne subito p̄cipitanterq; in vicia artis ruamus.)

¶ De abusione hui⁹ noīis indulgentia.

¶ Un pauci indulgentiā/ p̄ venia accipiunt· et illi
iam ita tritū ē apud vulgares/ vt pecularē eius
reputant significatoz· vt de⁹ tibi tribuat indulgētiā. de⁹
tibi indulgeat· q̄ si diffinire libeat vt ex ciceronis quinti
lianiq; exēplis trahē possum⁹ ! indulgere nihil aliud est
quam pcedere delicate obsequenq; Tribuē. Basilius
cū illa nimia indulgētiā et corpori tpi inutilis ē: et aie impe
dimentū. afferat in ea re studiū ponē manifestissima ē in
lātā Quintilian⁹ mollis illa educatio quā indulgenti
am vocam⁹. neruos om̄s et mentis et corporis frāgit. Nō
ergo indulgētiā p̄ venia accipiēda ē. qz venia culpe est·
vt peccavi venia peto. Septi⁹ iñ venia p̄ indulgētiā acci
pit. Licero⁹ p̄ archia. dabitis mihi hāc veniā id ē indul
gebitis: concedetisq; mihi si forte peccauerō. Theretius
in andria/ da p̄ venias sine te exorem venia em̄ p̄ indul
gentia interdum sumit indulgentia autē p̄ venia nunq;
Tanto magis attendenda hec res ē! quanto min⁹ a com
pluribus complectitur.

¶ De nominib; in ista terminatis.

Dmina in ista desinētia latina pauca sunt barba
ra q̄ plura. Zophista dicim⁹ basili⁹/ his qui alii
institut⁹ ē nihil differre videb⁹ ab ēgipcio zophista qui et
arbor siebat et aqua et quicquid liberet · legim⁹ lanista
citharista. sacrorum scriptores ayunt euangelista baptis
ta ut cui nomen erat. Johannes baptista. Et illud
euangeliū inter natos mulierum non surrexit maior

¶ d. lypia defutat⁹
si q̄ p̄ sit et excessu aliquo
ad...trax tibi laniū de
cide a libro p̄ si ons
assiduum p̄ sequitur q̄ res
publica in delicto p̄
facto si q̄ d. p̄
erat venia aut p̄
reto & ut quis sit p̄
in iustitia sic ap̄ sit
domini uero altius ibi res
p̄dida & q̄ se cēmisse
cognoscant⁹ 1

Iohanne baptista. vulgus ab omnibus pene rebus in ista
format nomina desinencia. vt iurista legista. artista. Cis-
cero atq; Quintiliani. iurisconsultus legū peritus dixerat
artū peritus latinū ē artistā barbarā. partē latinus lati-
nista minime Sed de hijs poci? silenduz censeo qm̄ plu-
ra in apertū ducē. ppter latam iam ampliāq; mortaliū
fere abusionem.)

Exhorreo querit: ablativū
precedēte prepositione.

Exhorreo hanc rem min⁹ pgrue dicim⁹. abhor-
reō ablativū postulat precedēte ppropositioē. Theretū
ppulisti me vt homi adolescentulo in alio occupato amo-
re abhorrensi ab re vxoria filiā vt dare in seditionē atq;
in incertas nuptias. et significat cupiēti alienum esse ab
vxore licet exhorreo q̄ ē expauesco accūm exigat vt exhor-
reo hanc rem.)

Nomina tertie declinationis haberūt
iūm in genō plurali hnt is in accō pli.

Un sine benivolentia miseri in mentem venit all
quātisp̄ oīzōne exornare vt noia tertie declinatio-
nis si genū eoꝝ pluralis exīt in iūm accūs numeri eius
dem in is terminatos de se formēt. nūm tñ. aut vñm nun
q̄ nisi in es terminatū Salusti? om̄is hoīes qui sese stu-
dent p̄stare ceteris animalib⁹ summa ope niti decet. Ne vis
ram silentio cōsigant veluti pecora que natura pna: atq;
ventri obediētia finit vñgilius furit estus barenis. Tres
notus abrēptas in lata torquet. Et iterū tria euriū ab
alto in brevia et lites yrget. Et consimile ē in verbis ter-
cie conjugationis qz nō nunq̄ mutant e in u in gerūdō
vt scribundū p̄ scribendū repetundū p̄ repetendū. Tūl

²⁰²
Ius in primo ad herennium lex vetat eum quis de pecu-
nis repetūdis dānatus sit in concione orationem h̄c.

CDe bene agitur tecum
et male agitur tecum.

IId decoris plurimū possidet ut suo loco apte
reponant, ille oīos Bene mecum agit male mecum
agit ingentē reuerā dignitatē afferūt vīl scriptioni: vīl lo-
cationi. Bene mecum agit. i. in bona sum vīl condicōe: vīl
dispositiōe. Et rursus male mecum agit ē em̄/in maia suā
dispositione. Līcero cū illo vero quis negat actū esse pre-
clare Actū ē in malā partem sp recipit actū ē de spe nē
id est spes nra nulla ē aut frusta.)

CDe qui.

Viam vim pnomē h̄z quis ap̄iū ē Līcero em̄ eo
vīl mō quis tū postponēdo s bi ppositionem vīl
vīl cū quo plerūqz dicunt at m̄bi apparet talit positum
magnā afferre oīoni gravitatē. vt in lelio qui cū dūctissi
me et amātissimme vixerat/quāta esset hoīm vel amira
tio vīl querela. Et iterū qui cū dūctus fūst et nūctia cō-
munis. quis p vt sumis: aut p q̄o. Therentius nō qui ar-
gumentū narret: sed qui maluoli veteris poete maledi-
ctis respondeat. p q̄o idem Therentius qui scis.)

CDe ingredior et insum.

Ingradior ab in et gradior composituz. et postu-
lat post se accīm/nūc pcedente ppositione it: nūc
ea dempta. et sine quātis vt ego quidē arbitror discre-
one: dicim⁹ em̄ ingredior in domū: et ingredior domū p
eodem significato. Līcero si dormis expurgescere: si stas
ingredē si ingredieris curre. ar etiū in Has lio Itaqz

possum h̄is qui nuper vitam ingressi sunt quasi viam aliquaz qua tutissime pficiscant oñdere. Insum v̄o ab in ppositū/ sepenūero ppositionē exposcit. Licero in officijs et quanq̄ om̄is virt̄ nos ad se allicit: facitq; vt eos diligam̄ in quib̄ ipsa inesse videt: tñ iusticia et liberalitas id marie efficit. Sine ppositōe hoc mō imp̄mis pul deat. Ne fmo viciū aliqd indicet inesse moribus.)

De pfecto reuera certe et cōsimilibus

Actiones ad certitudinē: aut certificationez spes-
ctantes nō solū gravitatē oñoni sed etiā suauita
tē adjiciūt vt pfecto reueraiat qui certe et siqua h̄is sūt
equalia. priora et pponi possunt: et i medio licari postre
muz caput sg oñonis obtinet Tullius pfecto nemo nisi
grau et suau oratione commotus ad ius voluisse sine
vi descendere.

Du mollis lunctū diuersis cum lau-
dem cum vituperium importat:

Viles dscim̄ hoies qui nulla cstantia prediti ei
facile buc: illucq̄ mouent Tulli in lelio Et sepe
incident magne res! vt discedēdū sit ab amicis quas q̄
impedire vult (eo q̄ desideriū non facile fert)is et infir-
mus ē: et mollis natura virgili⁹ in dīla mittit ebur mol-
les ua thura sabei. Excludēt alij spirātia mollit⁹ era.)

Nō differūt appetere et expetere.

Ppetere et ecpetē p eodē ml̄ti recipiūt s̄ longa
inf eas dctōs ē d̄ta. Nā appetē pm̄nt⁹ quoddā
ē appetē magis singulare appetim⁹ tā malū quā bonum
Tritū ē illū vnlgare v̄bu oia bonū appetunt ad malum
Marc⁹ tulli⁹ in officijs. vna ps in appetitu posita ē q̄
hoiem buc et illuc rapit. appetit⁹ vero ab appetere descēdit

Expetere q̄ ad bonum se tantum extendit et in min⁹ est
quā appetē Tullius. cū p̄suasum sit nihil hominē nisi q̄
bonetū decorumq̄ sit aut admirari aut optare: aut expe-
tere oportē. atz vt appetē cōmune ē et ad malū et ad bo-
nū/sic q̄z p̄uenit et hoībus i brutis· et parit appetit⁹ Tui-
lius p̄mo officior̄ Lōmune at animātiū om̄ntū ē p̄ncl
onis/appetitus p̄creandi cā. et cura quedā eoz q̄ p̄crea-
ta sunt. expetē v̄o hominib⁹ tantum p̄uenit.)

¶ De psequor psequor et afficio

Erba em̄ psequor psequor afficio / significatū ex
adiūcto suscipiūt· hoc ē ad bonū et ad malū ap-
plicant psequor te honore ē te honoro· psequor te grauit
accusatōe īē te īuit accuso. Licero. cuz v̄o ea q̄ scriptura
psecutus sū sūmo amore cogitare nō potueris. quotiens
v̄o sū addito ponit in pei⁹ resolut⁹ Sic q̄ dicit⁹ psequor
te laude! ē em̄ te laudo. psequor te vituprio. ē te vitupero
Licero quare luci crasse si in causis testeſ pte q̄ sciat
et audierit argumētari et plectura psequi paciaria Non
nūq̄ alid videt psequor r̄surpare fcatū virgili⁹ psequit
lachrias lōge et miserat⁹ euntē. q̄ ē lachrimas pfundit
Est etiā psequi cū effectu sequi. Quītilian⁹: q̄ robustuz
q̄z et maximū regem ab illa institutiōe puerili sūt psecu-
ta hoc ē cū affectu secuta v̄l em̄ nō dimiserūt Iafficio silē
v̄bū ē. dici⁹ afficio platonem dīlectōne. t. diligo afficio te
odio ē em̄ te odio Tulli⁹ iniuria abs te afficioz p̄! nam
si improbū eēt respontē existimabas Cur me huius loca-
bas nupcij⁹ Et iterum nulla te indigna Nata afficio in-
iuria. si prob⁹ ē collocaui· sin aut̄ est improb⁹ diuorcio te
liberabo in comodis. Et apd eundē nūc v̄o p̄es nō par-
ua afficioz voluptate mltis reuera i locis: atz adeo op̄z
tunis huiusmōi exercitatio succurrūt orationes)

¶ D: domus et eius declinationes

Ub duplixi forma domū declinari videlicz sedā
quarta manifestū est. Et cū ex varia deel natiōe
variam hz pstructionē ne inepte poneā haud par pduct
bile put aut m̄ inter elegātias n̄as collocare. Si quis de
do ni grā locū significat. quare puentē dicimus vt do
mi maneo. i. in do no. at grās do m̄: vel partez significat
domus/ vel edificiū ip̄m itaq; recte loquimur illō domus
mee imperiū teneo. partē do n̄us demolit⁹ sum superiō
ra do n̄ ascendiō domi. locū vero domi significare di
ctum recte quintiliani declarat. Inquit em̄ libro quinto
in do no furtū factū ab eo/ qui domi fuit/ accūs indifferēs
in vī terminat⁹. abltū secunde vt domo. domu non dē
Letet mirabile illud apparet q̄ vt pposita his casib⁹ ppo
ni v̄l sine ea/rctē loquimur. vt reuertor domū l̄ ad domū
ereo domū. v̄l e domo. sum in domo v̄l domi. dtūs vero
tm̄ quarte ē inflectionis vt domui. quantū etiaz colligo ex
sum mox autorz codicibus. Tunc grās secunde nō iūgitur
nisi quinq; p̄nib⁹ n̄cē mee tue sue v̄re. & huic nomi
ni alienē: vt ego viuo domi mee. non viuo domi tue. erā
do ni tue. eram domi sue. Cicero in libris ad berennium
Qui cū ista etate: et forma alienē/ do ni volo dicere. qui
bos iam videt domi suscipē vīm aduerbiū: q̄ esse nequiti
cū p̄nia a diectua sp̄i iugant̄. que etiā supressa sūne
tū subintelligunt̄ vt do ni erā/ do ni mee sub audiēdō. in
terdum ḡm̄ regit. grās secunde. vt ego eram domi illius
do ni cesaris. do ni pompei. do ni publice: domi priuate:
et consiliib⁹. ea enim necessaria sunt. vt memoria te
neant̄ n̄ itū et ad loquēdi rōnem conducant: et ad confi
ciendas epistolaz.

¶ De instarz

Instar valet quantum ad similitudinem. Ad ei non
ponimus. Nec quisque qui ad sebi preponit lati-
nos sequitur autores. quidam tamen. quos vulgo aetatis reputat
preceptorum in epulis scribut in lucem: manusque multorum puer-
nire sinunt dicimus enim et quidem latine oratores instar pheni-
cis in lucem prodire. non ad instar quippe nomine est instar in-
declinabile propositioe carnes ut ingenue servius testatur vir-
gilius in sedo doctores danaum tot iam labentibus instar
montis equum diuina pallidis arte instar montis in quo
virgilius non ad instar.

C De numero plurali et
regressu in singularem.

Ritua rhetoricae est modo singulari numero per plu-
rali et rursus plurali per singulare ut inde est. ut
crebro in eadem oratione utrumque oratores et singulari numero
et plurali Quintilianus in ergo redemptio virginum hoc
saltus mihi sero facta prestarentur ut residuum laborantis ani-
me in tuo ponerem amplius. Ciceron in philippicis ita
que ego qui semper auctor pacis fui. cuius pax presertim ci-
villis quamquam omnibus bonis mihi tamen imprimis fuit optabilis.
omne enim curriculum industrie postre in foro in curia
in amicorum periculis propulsandis elaboratum est. e qui
bus tam satis probat verbis horum quidem prorum fallaz esse
opinionem dicentium quoties auctor in numero plurali locutus
declarari dignitate quaedam et ut sic dicatur magisterium
quoniam in carmine id similiter vsu venerit virgilius o mel lis-
beatus nobis hec ocia fecit. Namque erit ille mihi sp. deus
illi arat sepe tener natus ab omnibus imbuet agnus. Hoc de se
loquens Litera nunc nos nunc me ait uerum in epulis ut pote-
mittas aut singulare numero: aut plurali persona ad quam

scribit singulari numero s^p alioquistur vnum quasi plures nunc appellat. q^p tñ autor ille pclar⁹ in pfectiēdis epistol⁹ facit alijs q^p p forma erudiēdi tradit postremo certe solet eo puenire vt pluris foret dedocē qm̄ instruere.)

¶ De post: et ante.

*Quibus non de legib⁹
ad dñm ad dñm
venerab⁹ eam*
Repositōes post: et ante olim tam ablti: quam accō iūgebant. idq^p nēo euo decor⁹ ē atz polituz si rite ordinent. Lōcinne dicim⁹ m^lcis an seclis carthago euersa est. longo post tpe romā sumo imperio potia Tulli⁹ in sexto de republica post āt regio apparatu suscepiti f^monē in multā noctē pduximus.)

¶ De ne dicam:

*Celij quodam phili⁹
in dñm p̄p̄y m⁹d⁹
ad sanctu⁹ cœlit⁹
m⁹ re militari.*
Wantum splēdoris affert ōzoni / clausula ne dicam / audiētiu⁹ facile aures p̄cipiūt. ornatissie / dī hō doct⁹ / ne dicā sapiētē / et meli⁹ quidē qm̄ sapiēs. Lice ro p̄ deiotaro / Crudelis castor ne dicā sceleratū: et impi uim. Et hoc cū sōstantī p̄cesserit. alī / aut dū sequit quale eēt crudelis ne dicā scelerat⁹ / et impi⁹ castor. et prudens ne dicā sapiēs hō. q^p si mō fit p̄trario in elegātia⁹ latini latisq^p rōe minime ponēdū ē. vt crudelis ne dicā impiu⁹ castorem. In alijs āt casib⁹ nec vlla ē diuersitas v̄sidezi an sperasset hoc viuo milone ne dicā psule illī retinēdu⁹ q^p memoratu dignum.

¶ De nemonon pro omni:

*Celij dñm oratore
ad p̄p̄y m⁹d⁹
reliquit laudes*
Vnde si nemonon p̄ eo qd̄ est omnis ponit / exor nat ōzonem et q̄ rarius in vslu ē eo p̄fectō pl⁹ affert luminis laurēti⁹ de valla quanç dī boni nthl ne ī hijs libris ē nisi eloquētia nō memoria tempoz genciu⁹ historie sū quib⁹ nemo nō puer ē. Tullius libro quarto epistolarum Nemo p̄t non maxime laudare.)

De vltro et citro:

Vid comptus qm̄ cum aut locutio aliqua: aut
scriptio hys dictionib⁹ vltro: et citro exēnetur.
Vltro em̄ citroq⁹ significat reciprocā quandā trāditionē
vel in rebus vlt̄ in dictionib⁹. Cum em̄ ego loquor verba
tunc vltro quasi vltra eunt. Cum te alloquenter audio
tunc verba citro quasi citra veniunt. Sicut pedes cum
a loco recedūt tūc vltro p̄ficiuntur. Cum redeunt tūc
citro. Cicero in sexto de republica multis v̄bis vltro ci-
troq⁹ habuit. ille nobis consumptus est dies. Idem in
officis magna etiā illa cōmunitas est que cōficit ex bene-
ficijs vltro et citro datis acceptisq⁹.

De videlicet et scilicet.

Silicet et videlicz. idem quasi significant verum
Videlicet vim quandā hz acriorē. vt cū aliquis
volum⁹ dicim⁹ scilicet Therenti⁹. id p̄plus curat sez vir-
gili⁹ scilicet is superie labor est videlicz aut indifferēt po-
nitur. Lutus significatio satis vulgata est.

Certum est.

Certum est duobus modis sumitur primo valeat
quantum magnificū est que acceptio omnino est
aperta. altera vero ē. quasi deliberatū vel p̄stitutum est.
p̄ primo eiua significato inquit Quintilian⁹ nempe le-
gem esse certū ē. p̄ altero significato plerūq; dariū sibi
addimus cum infinitiuo vt certum est mihi ire schlesia
nonnunq; diū subintelligit vt apud yrgilium. Certū
est in silvis inter spelea ferarum malle pati.

Celij - o deputati
an H locutio vltro atio
p̄ huiusmodi stat. Et
videlicet illo 3o sic
huius vltro citro p̄cepta
ta accidit parat.

Oratio ad eo p̄spūlaborat
q; ad multissimū sed q; p̄stū
p̄spūlatur decimū q; p̄spū
torem sic sit p̄spū p̄mittit
Nbi aliud p̄spūlatur ad hūc
andicātū videlicet ad diffi-
culturū.

Celij libri p̄spūlatur
ad mei caueri certū
deliberatū ē.

Primi modū ut scilicet

De significatione
huius verbi referto.

Ructum afferre arbitror posse quid referto significer ampliati. **T**um lucidior erit ozo tu vehemētorem assert ornatū referre narrare ē. tūc dtm postulat ut Quintilianus relaturus vobis iudices ordinē malorum meorum euentū quem nemo taz crudelis nemo taz seu us andieti ut me nō pascat at illud omib⁹ notum est Referre autem cum sibi accīm antecedēte ppositione adiungimus valet nicosultationē ducē Salusti in cathecinario rem ad senatum referat iam antea rumorib⁹ vulgi ex agitatā virgili surge age et hec let⁹ longeuo dicta parēti haud dubitanda refert. Cicero in cathecinā refer inquis ad senatum id ē fer in consultationē senatus Item referre ē reportare Quintilianus ad patrem arma non retuli id ē reportauit Cicero Si ad vnu omnia referenda sunt dignissimū esse pompeyū id ē si in vnuz omnia conferenda sunt et loquiti de re nō de ozone Refero qz tibi acceptum p eo capituri qnōd est fateor me hoc abs te accepisse Cicero pdeiotaro vitā acceptā refert clementie tue Idem in antoninū omnia teniqz que postea vidim⁹ (quid autem mali nō vidim⁹ (si recte ratiocinabimur vni accepta refemus antonio.)

De quisbusdam nominibus
numero singulare carentibus

Dgnoscere nomina que numerum tantum accipiunt pluralem p futurū est quia hys adiungimus pluralem hui⁹ qd est vnu Salusti hys postqz in una/menīa conuenirent Ita dicimus vnas bigas vna

scalas vnas nuptias Therentius. Immō tam satls cre-
do si ad vigilaueris. ex vnis geminas mihi cōficies nup-
tias. atq; vt finō placet illa plerūq; nomia soluz obtinent
pluralē numerq; quoq; res ex pluribus p̄ficunt ut scope-
scopaz Lutus mō ē nature hoc nomē lēe eplā n̄ repsen-
tans Lū numero caret singulari. Lullius accepi p̄ bre-
ues lēas tuas. quib⁹ id qđ scire cupiebā cognoscē nō po-
tui. Idē. Et si p̄ paucis dieb⁹ dederam nuncio lēas ad
te plurib⁹ verbis scriptas. quo te aio censerē eē oportere
Et itez facile ex eo intelligo qđ lēis tuf lectis altquatulū
ac queui. Et si quātū ex tuis lēis intelligē potui videbā
te hāc eplām. quū ad vrbem venissem eē lectuq; attn̄ int̄
eplām et lēas hoc inter ē elegātē causa qđ dicim⁹ vnaq;
eplām. duas tres quatuor quinq; eplās. lēas vno vnas
binas ternas quaternas senas septenas octenas noue-
nas denas. Neq; dicimus binas ternas eplās sed duas
tres quatuor. Ita etiā non dicimus duas tres quatuor
lēas. Et hec quo mō tam dicta sūt et nō aliter retineant
Licerō binas a te recepi lēas. Loryre datas verūtam
p̄sete interdū vers⁹ ḡea in singulari p̄ eplā accipit ut
dīus Quā legis arrepta briselde lēa vent. atqui dū sin-
gularis numeri ē elementū ipm significat vt a l̄ b. Lice-
ro ad actitū. Nam alexidis manū amabaz qđ tam ap̄e
accedebat ad similitudinē tue lēe. Repetundaruz singu-
larem numerq; non admittit neq; dicim⁹ nisi repetundaruz
et repetundis. verres accusat⁹ ē repetundaruz v̄l de pecu-
niis repetundis. Et cum dico repetundaruz subintelligo
pecuniaruz. atq; hoc noie om̄ia quib⁹ pecunia constat p̄tinē-
tur Est vero accusatio qđ in eos cadit qui cū erāt in magi-
stratib⁹ p̄uincialib⁹ v̄l eripuerūt pecunias aut frumentū
aut nauigia aut his similia. vi in primo ad hereniu ma-
nifestat Et mirabilē videm⁹ discretionem inter edes qñ

Ecclies. libri octauis apud mil
ta melius quidc rederi do
met legi literas tuas dicit
etiam ylaria litteras publicas
quasi una itinerari

De multiplici significatione
busus verbi confero.

Dnducit scribenti luculent: atz vt maiores n̄t
fecerūt verbū illō pfero in ōzoe locare. Et enim cō
ferre ad aliquē se recipere ē aut ad quēpiā pficisci. vt con
feram me ad br̄aga Licero in lelio. quo mortuo me ad
pontificē sceuolā pculi. Lōnferre loqui ē. quale illō euā
gelij qui sunt h̄j fmones. quos s̄l cōfertis Conferre q̄
utile esse significat. Quintilian⁹. Scio queri etiā natu
ra ne plus ad eloquētiā pferat an doctrina. Et idem lib̄o
scđo de oratoria institutiōe mltū hec pietas pferit studio

De potissimum.

Utrumque verilla nigr
vehementer reprehendit p[ro]p[ter] amfizm[us] us ac me quidē diu cogitaniē rō ipa in hāc pos
giū q[uod] scrupulat p[ro]p[ter] ellissimū sententia ducit. ut existimē sapientia sine eloquen
me p[ro]p[ter] barbaras p[ro]p[ter] ut via parum p[ro]delle ciuitatibus.
q[uod] tunc

¶ De ac et atq;

L suo loco p qm̄ pulchram reddit orationem.
Basilus illo vō in clipeo vincto stabat nec de-
pelli ab eo vlla vī poterat. sed resistebat nō sec⁹ ac statua
quedā plūbo affixa eandēq; vim: atz sibi usurpat. Basilius
lū vō improboz hoim mēt̄ionem incidunt fugiēda
est illoz invitatio auresq; claudēde nō secus atz ipi ferū
vixem ad sirenu cantos. Liberentius miserā me vereor
ne illud grauius phedria tulerit: neue altiorum atz ego
feci ac ceperit.

De infinitivo p̄pterito imperfecto.

¶ **N**finitiuus ppterito impfecto haud sumit inuenire
nuste ill dqs pceptu tritu e apd historicos Salu-
fti in gugurtino equitare loculari cursu c equalib cer-
tare Lberenti. Tu id mihi placebat tum vno ore om-
nes oia bona dicere et laudare fortunas meas.

*S*ecundum lib^o penitentiarum
hanc precepta quæderat atque
atq; altissi atq; j^rnd

Daliborius in Augustino si
alio etuli ac predat locu
tis effectu ampius qd exponit

Etis lithis decidi 3°
et 3° festis accidere at
cuidare ad remunim
sive in angulis missi

De me hercle;

E hercle iuramēti loco: aut ðfirmatiōis **Lulli**
habē p̄sueuit. sic em̄ ayt in eplis scribēdis. Non
me hercle in hac mea pegrinatione: quicq̄ libent⁹ facio
q̄m̄ scribo ad te. Et idē ridere igit̄ inquies possimus nō
me hercle facillime. et itē ego morten forti/me hercle ant
mo tuli.)

Quod si ad portum me
et hoc adiungitur p[ro]misi
lib[er]t[er]o d[omi]nato

De ipse et ipse diem. et ipse modum.

Ecorat o^ronē si ^{tra dicta} p^e rciē locat. i plerūq vīm sib
accipit adquerby ac sī casu o^ronē ingredit Lulli⁹
qrto ad herēniū et p^e ponit sīn ocl̄os fcit em nō pcul et
tpi dvenit: et loco L^{it}⁹lini⁹ vt quib⁹ ab immēso p^e erro
re. nihil p^rter arma: i naues supessz: vide^r at valē vt q^st
Id quidē satis patet intuēti at p^e diē ē q^st p^e ē dies qⁿ
hoc fiet. Licero in epistolis propecliem te ligitur videbo

Calixtus lib. 3° officiorum
et acti notariorum Episcoporum

Quodcumque dicitur. et quodcumque pene. Litterum pro modum est pro mensuram et accipitur. pro pene: sine pro cum fuerit adverbium.)

¶ De falso:

Dverbium falso est potius quam falso. sunt autem et plura in o desinentia inter adverbia posita ut perpetuo subito crebro. Tullius cum ostendimus id quod in aliquo paupere improbo sit. in omnes pauperes id falso et iniuria committi. Salustius falso queritur de natura sua genus humanum quod imbecilla atque eui breuis forte potius quam virtute regat. Virgilius italam tumultus expergefecit terrore subito. Quintilianus ne ad hanc quidem vim pueniri potest aut citius aut subito.)

¶ De antehac: et post hac

*Dicimus antehac eti quod
discubat super adhuc tempore
autem vero non est enim
tempus iste valescere sed plerumque
post hoc et antehoc autem*

Antehac est ante hoc ipsum: et posthac post hoc ipsum. Salustius sic erat accensa libidine. ut septem veteres viros quam peteret. Sed ea sepe antehac fidem prodiderat creditum abiurauerat.)

¶ De solus: et unus.

*Culius inforcez an rati
hinc vnde omnes putantur
et ceterum* Irabile multis visu est quod unus: atque solus propter adhuc etiam naturam post se gemitum exigunt velut suplatia. Quintilianus ut solus omnes non remittit sibi ut in credibili oritur. in parricidio cecidit. quam fuit cum videret Itaque dicimus etiam unus omnes. pariter ablimus cum propositione vi: unus et solus ex omnibus vel unus. et solus inter omnes.)

¶ De male: ac bene cogito.

Alle cogito ad alterum referuntur etiam in principem alterum opam dare et non ad se ipsum. Cicero carthaginem diu male cogitat non prius timere desinat quam exci-

sam cognouero. hoc est non se ipsum fallētem sed mihi per
niciem alteri cogitante. bñ aut cogitare de alteri utilita
tate pspiciēdū ē Quintilianus bñ de te cogitare incipio
Leterz ille: et psiles oīos. male opinor male fencio male
judico male censeo male arbitror hoc ē existimādo erro:
qr ad me ipm referē. sī male audio ē infamor audies cri
mina mea Lui⁹ p̄trariū ē male dico Salusti⁹ in cicero⁹
nem. rñdebo tibi vt siquā maledicēdo voluptatē cepisti/
eā male audiēdo amittas. Et quasi psile ē quo ad suū
significātū bñ tibi p̄cor bñ de te fencio.)

De secus p̄ aliter.

Ecus p̄ aliter exquisitaz facit oīonez et eo q̄z mō
plexq̄z sibi negotiōz p̄sciscit. Leonard⁹ de arecio
In comedie sua haud sec⁹ ac equū ē facis. i. non alit quaz
iustū est. Basili⁹ nō secus ac statua quedā plūbo affixa;
alia sec⁹ significatio fere nota ē. vt illō psalmi sec⁹ decurs
sus aquaz id ē iuxta de cursus aquaz seu p̄pe decursus
squaz.)

De nominib⁹ diminutiis putatis a pluribus in aster terminatis;

Ulti em̄ reputabāt. noīa in aster terminata esse
diminutiva ut pinaster pua pīn⁹. oleaster pua olea pa
rasia ster pūus parasit⁹. lōge illō a veritate recedit. quip
pe imitatoz quandā aut silitudinē sc̄ant aliqualē Nam
pinaster pīni bñ silitudinem: aut pīnū imitat̄ sic oleaster
oleā imitat̄ aut cū ea silitudinē bñ. atz ad siluestrez natu
ram accedit. sic etiā filiaster nō paru⁹ ē fili⁹: sed p̄tign⁹
ymitās filiū: aut silis filio. ita etiā parasitaster non pūu
lus parasit⁹ sī imitās pasitū. alit em̄ nō diceret a comi
co parasitaster parun⁹. Marc⁹ Lulli⁹ p̄ vareno Erich
ys hñ anthoniaster ē et accitū: oīo solet eē yuliuaster. i.
y- itat̄ antliu-

d ij

Cit⁹ libro lib⁹ in
aut male cogitare
psile. sī alteri fēt vñ
Cul⁹ lib⁹ in trol⁹
Historie sī dicimus de cō
tus. Cōp̄tē cogitare
Pafine

Cul⁹ lib⁹ in
aut male cogitare
alit

Lod eccl̄ rey. l. p̄. 5
op̄p̄lūd̄ p̄tē a mō
aut p̄nūd̄ hñge ab
hoc sit d̄mpt̄

Anthoniū vulnīqz ymītator: Et hunc augustinus appellat philosophastrū nō vt puto pūū phlozophū. s; imitatorē phorū. artiū duo sūt noīa/q̄ diminutōis naturā obſuant vt ē et surdaster: et caluaster: nō enī plane surdus est surdaster: s; surdul⁹. vt ita loquar. et caluaster/q̄ frōte caluus est nō toto capite.

De iussu et pmissu.

Iussus enī et pmissus in singlari quartaz vſur pant declinationē in pli secūdam dicimus enī iusſu tuo nō āt iusſo tuo sic etiā pmissu tuo nō aut pmisso tuo. In pli vero iussa pmissaqz tua. v̄giliu⁹ accipe iussis carmina cepta tuis. Et iterū ille patrisiussa exequitur.

Quot inter homines et herbas reciproca transumtio est.

Lid speciosū ē in oracōne vt reciproca sit inter hōies: ac herbas transumtō: sic enī pubentē herbam dicim⁹ quēadmodū florē etatis: veꝝ in hoc puiden duz est ne: aut inepta fiat vtraqz ex pte: aut nimis remota vt pulcerime fuius testatur.

De nudius tertius.

Et nudius quartus;

Nlud nō est pretermittendū qđ latie dī nudius tertius: et nudius quartus: nec vltra repertū est apud latīnos auttores. Nudi⁹ scđs nō dicim⁹. s; p̄dīe: et postridie. neqz nudiu⁹ dicim⁹ quit⁹. quā ego potissimū causā cēleo. qz sic nři dixerūt sic qz et nos dicem⁹.)

Ne eos quidē ipos ad quos scribimus pli numero alloquamur siquando ad vnum dumtaxat scribimus.

Manuscript

Mprimis aduertenduz est vt doctos eruditosq; viros seqmur q; inscribendi pceptioe dū ad vnu lēas dederūt nunq; vni sūt pli numero. apd posteros vero tantū cepit abulum / vt nemo latinas putat pfecte litteras nisi ad quē scribit pli appellet numero. Lū tñ aper tissime dicat et in ope suo maiore donat? soleocismū esse. De si voluerim? piam inspicē antiquitatē eamq; seq multo ē honesti?. decoremq; inducit maiorē. vt in singlis vnlitatē psonis retineam?: q; t̄pīs pluralitatez asscribi sic em locuti gētiles. sic tulli? nē qui a diuino platone pdidicit sic aristoteles ac oēs qui v̄l grecā Norūt v̄l latinā linguaz et eo mō apd hebreos silr vt sacri testant̄ codices. quos sicuti ambrosi? augustin? lactāti? hieronim? basili? magnus et om̄es pene docti viri q; pclarū psecuti sunt nomen in disciplinaz vastighs. eo q; pacto christus salvator nē cū discipulis suis locut̄ ē. et rursus ipi cū eo. si euāgelio credere volum?. an ineptum est p̄ecor. in dominica ora tione pater noster qui es. Neq; qui estis dicere phas est. Neq; quisq; ex grossissimis sine vicio arbitraret̄ deū pluri numero appellari quā ppter dicim? pater nē qui es in celis presta quesumus domine: non prestate. verum tamen cum quispiam de se loquitur ispo modestie causa. v̄l vt nēi ayūt humilitatis vti p̄t plurali numero! quasi presidio alioruz fecisset. vt reges principes et magnates fere cuncti p̄sueuerūt. Lū plebs ignara. a veritatis aber rans itinere tali forma eos alloquebat̄ quod deformie ē atz indecorū. Lū lēarum studiosi et virtutum predit insignib? depresso secuti hominum fecem. Et qd deter rimū ē qui nouos iam se gerūt artis preceptores ac consciendi litterarum normam incipientibus tradunt hūc maxime errorem p̄ se ferūt vñ satis claret illos aut paꝝ

aut nihil in humanitatis precepisse doctrina in mansu-
est carol⁹ et ep̄le sue: atz alij c̄ plurimi errorē hūc imita-
tes. s̄z pfecto cauendū ē sanis ingenij⁹ ne in hoc se ⁊ qui
dem animi conatu⁹ inuoluant ingeniosissim⁹ aut quisq;
det opam⁹ ut doctos habeat autores: non exptes cuiusvis
doctrine/quos sequi velit.)

vn witten

¶ De vale.

¶ Alle salutatōz imp̄ortat recedētis: sicut⁹ aue: aut
salue adueniētis. donat⁹ quidē ac op̄lures alij ex-
ponūt illō Therēch valeat qui int̄ nos discidiū volūt. p
erant absurdū at̄ videt tā humanū adolescētē id patri
suo imp̄catū fuisse poci⁹ aut̄ vt Laurentio placet abire
imp̄ortat. quasi dixisse voluisset abeant a nobis/qui inter
nos discidiū volūt. hoc marie ex eo claret/qm̄ i salutatē
imp̄catio nō ē. et sub ea certe scatōe tulli⁹ accepisse videt
Lū ayt Si de⁹ talis ē: vt nulla grā nlla hoīm charita-
te: teneat̄ valeat S̄z neq; tante fuit Licero v̄l irreligiōis
v̄l imprudentie vt exerciū deo imp̄caretur.)

¶ Paulus Nianis arclum M̄ḡ honerādo
viro Erasmo presbitero arcu⁹ baccalario in
Kempnici vitam agenti dño suo et amico
precipuo S. P. D.

¶ Et h̄c v̄l h̄c p̄.

¶ Ollicitussum/nō soluz elegātiarū ad te precepta
scribē quib⁹ exornare posses latinū f̄monē verū
etiaz scribēdi doctrinā/in qua p̄positōz atz adeo manife-
stam videres. et cognosceres deniq; quō ep̄le esset et sub
qua forma dictāde. aggress⁹ sum et nō minutis lucubra-
tionib⁹ on⁹ illō tñ tocūditate quadā qñquidē videre mi-
hi vis⁹ sū nō mō dignitati tue: sed plurib⁹ q̄ sā fese ad hu-
manitatis exercitatiōz applicatib⁹ ingentem inde utilitas
maḡ decatorē dū tu p̄tias paru⁹ d̄c⁹ p̄cepta h̄cūditate h̄cūditate; ultimūtē

Sed huius.
rem esse euenturam. verum in numero in elegancijs scri-
bendis doctiores suū excellentioresq; secut⁹ ut pote Quin
tilianū et cui plurimū in arte dicēdi tribuo Lauretiū de
valla ita q̄s in eplis dictādis tulliū n̄m sequar. Laspe
rinū: eneā silueū: atz alios. q̄ nō min⁹ prudent: quā p̄cīn-
ne suas dictitarūt lēas. eos p̄teribo/ qui casu quodā rūst
sine colusquā artis p̄sidio in negotiū hoc ⁊ p̄ positiones
seu kathgoricas. seu ypoteicas suū tradentes scribendi
modū: vñū ē am̄irationē inducens. si vtq; p̄ter alioz ri-
tum hāc docēdi viā inuenērūt/cū dialeticorum arguēdi
modi q̄ sūt in p̄positionib⁹ et quidē ypoteiticis obmittunt
qd si fecisset manifestior fuisse et magis detect⁹ error⁹ ip-
soz. Tu v̄o amātissime Erasme q̄s sup̄ memorauit cla-
ros autores sequāre: sicq; ḡim inducas tuū vt lucidū per
cipias dictādi modū. hoc ē vt breues sint quātū res ipsa
paciaſ ōros vt electas habeas d̄ctōs ab v̄su remota vo-
cabula yl ex cornuto yl alijs collecta obscuris scriptorib⁹
aspnare. qz priuāt scripta lumine. teq; obscurz: idocū
qz demōstrat. at cū in eplis tuis facilitate obfuaris/ qua-
cūq; guenerūt lēe tue summa laude consequentur.

*Electe operae
dicti q̄m ad p̄f.
ore p̄f. et p̄f.
+ teligebat H.*

Modus epistolādi M̄ḡi Pauli Niauis

N̄ epistolādi rōne p̄sum arbitror bñ cōsideres
quē aut vēlis: aut possis etiā scribēdi modū reti-
nere. Nā triplex stil⁹ a Licerone descript⁹ grauit videli-
cet mediocrisq; et attenuat⁹. p̄cipue in eplis caueine vi-
rib⁹ impar omnis assūmas. Ne forte lēas tuas in grauit
incipias deinde finies in humili qd victuz late tam patet
vn⁹ sit color et in capite: et termino scriptiōis tue Bras-
uis figura ē que amplificatōz aut amiseratōz exornatio
nēq; verbor̄ et sūiarum grauitatēq; p̄ se agē videt. medi-
ocris ē. q̄ p̄stat ex humiliore/neḡ in l̄ insimq; yl p̄vulgā

*ta diu p̄f. p̄f. ad
figurā habet aperte
et alijs inquadrat ad
exornat. Et 2o n̄tate
illuc et cōsider
ratore.*

l. Dc.
tissima attenuata vero est que ad quotidianum sermonem
demittitur et quasi ad insomam.)

Unc te scire volo hanc esse primam et quidem principiam
epistolarum divisionem alia videlicet missiva: alia responsiva.
Neque villa repiri potest quin sub aliquo nomine et membro ceterorum
in litterarum membra hec rursus dividuntur iuxta varie-
tatem negotiorum de quibus per literas significandum est. quoniam tamen mittentis
quam residentis in plures presumunt pres. id tamen aliquantum sequenti tam sensibus figura.

Narrativa
Petitoria
Consolatoria
Monitoria
Preceptoria
Pacificatoria
Longratulativa
Londolens
Deplanctoria
Deceptoria
Minatoria
Reprehensoria
Adulatoria
Amicabilis
Hostilis

Epistolarum alias

Ed peticis forsitan quidnam sit epistola quoniam cognoscere per
definitionem operatum est. En veteres hoc modo
epistolam descripsere. ut sit humanae lingue facultatem vicaria
voluntatis absencium declararia. quod potissimum hac ratione
invenientur. Nam hominum generis ita limitibus circumspectum est. ut in
varijs nequit esse per eodem tempore locis. Lupim vero nobis fa-
miliaritate. et favore primitus bene esse de secundis eorum rebus
gratulamur de aduersis comedemus: ipsisq; aliquid sepe
numero manifestare expertimur et quecumque illiusmodi sunt

cum per nos sp̄sos adesse non possumus p̄uenienter cer-
te p̄ ep̄lām deponemus.)

Calia diuīsio ep̄stolarum.

Ecipe rursq; alia ep̄le diuīsionez quā intellige ne-
cessē ē / p̄t p̄tes ex quib⁹ posthac ep̄lām constare
dīcem⁹. ep̄lāz q̄b̄ alia simplex: alia mixta. Simplicē vo-
cam⁹ ep̄lām / q̄ vna tāniū intentionē p̄plicit⁹. aut etiam
cā vna tm̄ fuerit! qz varietatē cause. varietas int̄ēcōis sō
sequat̄ cū primū ad scribēdū impellēs cā sit. et mō p̄tra-
rio mixta demōstrem⁹ ep̄lām q̄ plures sibi asciscit / et cau-
sas et int̄ētiōes q̄s ex ep̄lo vtraq; ex pte cognosces.

CEp̄stola simplex.

Up̄to Liceronis legē rethorica! quam te habē
correctissimam scio. **L**uius si copiam mihi legen-
di faceres/ sumnum te amicum meum cognoscerem⁹.

Mixta ep̄la.

Enīt in mente mihi emē mō velle Licerōis re-
thorica! s̄ nullā habeo pecunia! quā cū yehemenē
legē desiderarē attulit p̄turbatōz: et eā p̄ficiō auget qm̄
fr̄is obit⁹ intulit. **T**e oratū facio si copia tibi pecuniaz ē
florenū mihi credas/ auctorē ip̄m p̄pare poslez sin minus
librū tuū Liceronis accommodas vt satis faciā desiderio
meo i hac improba p̄turbatōe mea. quā si yelles mitiga-
res dū aliqd ad me scriberes p̄solādi gen⁹. **E**t nihil eēt in
quo tuum iam officiū amplius requirerem. **Vale.**
Werum nō in oib⁹ ep̄lis mixtis necesse ē causā m̄ltipli-
cēm⁹ sept⁹ quidē ab vna cā ad mixtā intentionēz accedi
m⁹. at dū volum⁹ oia q̄ nos i mixtis ep̄lis mouēt osten-
dere oportuerit cui⁹q̄ int̄ēcōis anteā causā p̄mittē si ve-
ro arbitramur satis notā fore affectū nēm sufficit cā sim-
plex tameisi mixta intentio sequatur hoc modo.

Lareo pecunia te vero nunc pecuniam habere arbitros
qua ppter tuā in me rogo societatē florenuz mihi credas
p quo iam rethorica Liceronis pabolo si vō nulla tibi ē
pecunia fac mihi ex libro tuo legēdi copiā ut lenire dolo
rem possem quē ob fr̄is mei obitū subiui. atqz hoc abs te
ecia atz etiā peto in hoc merore aliquā p̄solādi gen⁹ ad ma
scribas: p quo tibi p̄placitū iri nunq̄ lentescā.)
In hijs em aduertentia habēda est ut ps vna lex altera
fluē quodāmō videat Nāq̄ non coherentes ptes siccām
et fere aridā faciūt eplam. de quib⁹ lac⁹ infra dicem⁹ iaz
vō eplaz ptes p̄scribere temtem⁹ ne ex ignotis pcedere
videamur.)

Ex quot et quib⁹ partibus
epistola constituatur.

E partib⁹ eplē diuersi sensūt et quidem diuersi
mode. nō nlli quinq̄ posuerūt/er ut reor h̄j vel
nullā h̄nt: v̄l paruā discretionē inf et eplam. et ōzonez s̄
hoc a veritate discrepat. plures em eple. et apd Tulliu⁹
repūn̄t et apd alios autores/q̄ vna dūtarat ptez. i. inten
tionē obtinent. sepen̄ero cā nō nūq̄ oclusio obmittitur
intentio obmitti nō. pt qm̄ necesse ē quip̄ia huic p̄eplaz
ad quē scribim⁹ sc̄are Sz ne nimiū defluat ozo n̄a ptes
eple dicim⁹ tres causā intentōz & p̄cclusionē. has em om̄s
pene eplas aut exp̄sse existimam⁹. aut intrāv̄tute quadā
stinere. id sane ostēdem⁹ postea et manifiste q̄z cū eplas
subiunxerim⁹ in lucē ducem⁹. Nūc cognosce quamq̄ epi
stole partem.

Prima ps eple causa:

Ausa est que scribentem incitat ad scribendum
vt cum aliiquid animo succurrat quod ab alto
vel merito habere deberemus. vel iniuste patimur vel

qua amministracionem adducit. aut quodcumq; consumisse sit
id quidē cā ē. Et eo anūcupat̄ noīe potissimū. quia illud
est e quo intentio veluti effect⁹ nō nullus oriat̄. h̄z em̄ se
natura quasi quoddaz̄ aīs cā intentio tgn̄q; id quod ex
ea nascitur.

CScda ps ep̄le est intencio

Ecunda ps ep̄le est intencio⁹. hoc aut̄ illud est qđ
significare volum⁹: aut qđ ab eo cupim⁹: aut qđ
solamur amicū scdm qđ gen⁹ ipm fuerit ep̄le. nomē in-
tencio sibi usurpat. vt cū mihi debeas pecunia quam tibi
crediderim. intētio ē pecunia restituas. aut si cupis p̄sen-
tiā meā. tua videſ intentio. qđ rogas qđ primū te visitem.
Et eo mō de alijs epistolarum generibus.

CTerția ps ep̄stole conclusio:

Vnc percp̄te tertia ep̄le partē. quā n̄t̄ p̄clusio-
nem vōcat. Est em̄ aut̄ p̄clusio: aut̄ p̄sequēs. na-
cūm illud ex causa et intētioē ppter bonū sp̄m aut̄ malum
qđ sequit̄ aut̄ sequit̄ videt̄ Nā posita et cā et intētioē quip-
piā specie p̄ se ferens. v̄l boni vel mali sequi videt̄: verbi
grā si feceris. quod desiderauit: aut̄ abs te impetratuz̄ iri
expetiui ppetuo me tibi debituz̄ cognoscā. sub specie ma-
li hoc modo. Tu si neglexeris. ac silentio petiōne meaz̄
pteribis dissocieſ amicitia n̄ra. Illa tibi exemplo mani-
festentur.

CEp̄stola exemplaris.

DImplesi. ad baccalariatus graduꝝ arsim⁹ ē me
velle submittere. deficit vero me pecūia. sine qua
etāsi paupimus huiuscē graduꝝ nancisci nō poterit. Te
oro. amantissime p̄r̄: pecunia velis qđ primū et p̄ p̄sentem

Genuissim. Bottii
quidem tabellarium mihi dirigere ut ea que honestas ip-
sa rei oportunitas postulat quenam tunc ut consuetudo
fert expedire valeat. et quoad vita mihi fuerit comes:
villusq; spiritu art'reget meos. a voluntate tua non disce-
dam. Vale.

Gethum.
N hac si voles ep'la. ptes plane cognosces qd ad
gradu se submittre baccalariat' intedit/impedit'
aut paupertate efficit nequit. illud enim est qd ipsum ad scriben-
du cōpellit. Sua vō intentio ē p̄ sibi pecuniaz mittat.
ut honorifice p̄positū suū sicuti moris ē ac p̄suētudis ad
finē dīrigē possit. Illud aut p̄sequēs. ut p̄petuo ac p̄ vite
sue currículū volūtati p̄ris p̄ tali bñficio sp̄ obtempe-
ravero. Sed vide aliud exemplum.

CAlia iam exemplaris ep'la.

Huic Quoniam
Enit ad me agellus gliconis rogās tua ḡea hos-
pitalitatis hūanitatē sibi ostēderē. feci libēs p̄p-
sumam inf nos. et veterē quidē amicitia. Is vō cū abs-
cessit rethorica. Licerōis mihi surripuit reddēs malum
p bono. Te oratū facio agellū ipsum v'l nūc̄is quisbusdaz
v'l leis tuis monē aut p̄pellē velis rethorica mihi restitu-
at cognoscat p̄fatis mun' a me sibi ostensū. Cū vō ne
glexerit efficiā hūluscemodi nephias suū agnoscat. tū cer-
te cū p delicto supplicium feret. Vale.

Bellum gliconis hospitatum ppter te q̄ rethori-
cam mihi deportauit hui ep'le cā est. q̄ te rogo
sp̄ni āmoneas ut mihi restituat intentio. q̄ si non fecerit
supplicium luat p delicto p̄sequens

CAt iterum alia.

Bellum gliconis quē meo noie ad hospitiū sus-
cepisti rethorica tibi deportasse doleo. nec minus

v. S. galge me
quam si dāmmum ego lpsē hūlūscemodi subiūssēm. Te
hōrōr plurimū. ppter es q̄ inter nos ē p̄suēdinē ne aīa
rum aīam p̄cipias. faciā em̄ q̄p̄imū rēthorīcā tibi restitu
et atq; etiā sencet nō solū in te peccasse verūetiā in me ac
in om̄s qui mihi et familiaritate sunt. et fauore cōiuncti
Or tum / abs te impetravero facies vt te diligere nunq̄
cessabo. Vale.

v. 11. ex vobis
Vod agellū meo noīe ad hospiciū suscepēris i
ip̄e tibi rēthorīcā deportauit doleo cā ē eplē. atq;
vt ppter nīam amicitiā nullaz iram p̄cipias qz efficiam
vt tibi restituetur et ip̄e cognoscet malū suū intentio eplē
est. Tum quia propter hoc in me officium tuum semper
te diligam conclusio est epistole.

Vsite iam eplē de simplicib⁹ sūt exempla dubitas
forſitan. quō id in pplexis aut mixtis possit fieri
In quibus maior ē et vīs: et difficultas. vez vt oīa possis
plane cognoscē eadē sub forma p̄cedētes eplās pluribus
intentionib⁹: ac causis subiūgem⁹ Tu diligentia adhibe
qz diffīciliores cogniti sunt: et lat⁹ requirūt: ampliusq;
ne dicam subtilius hoīis ingenium.

Exemplaris mixta.

Umplearū ad baccalariat⁹ gradū dulcissime pa
rens cuperē si pecunia me nō impediret hanc vī
dignitatē vī pbatōis formā velle nancisci illa mihi at
pecunia ē q̄ res mihi dolorē generat. neq; illa solūverūti
am q̄ te gūlt ferre audio incendū dom⁹ nostre: et obitus
fratris. oro tñ suauissime p̄ si qua tibi fuerit pecunia cū
presentium tabellatore tñsmittere velit vt inceptum stu
dium et fere completū ad dignitatē reducere valerez / ac
improbū dolorem mitigate possem id facies nō modo
cū mihi dirigas pecuniam verūtiā cum significaueris
te ferre modeste et incendū e diū et fratris mortē fac ges
nitor perq̄chare illa abs te impetravero i q̄ad vite mee

Vllus fuerit sensus tibi obtemperabo vale.)

Riplex ē butus eplē nō solam causa: sed insuper intentio tpa. siquidē tria mouent scribentem primum/pecunie carentia/quā habere ad baccalariat⁹ gra dū necesse ē. scdm ediū incendiū vltimū fēis obitus; que patri dolorē inferunt. ita etiā/ triplicē obtinet intentio for mām. vt pote pecuniā rogat a p̄e et incendiū equo aīos et frātres mortem modestē ferat.

N butuscemodi eplas diligentia ē adhibendave altera ps v̄l cause: v̄l intentiōis ex altera manā re videā. Id marie v̄su veniet/si continuatio color ille rethoricalis qm̄ diligētissime obserueſ. sine qua nec decēſ esse poterit. nec modū suauz obtinē epl'a. est reuera in littēris scribēdis/quasi sanguis in humano aut' viuo corporē. quare labore pspicias/ut continuatio alterā sp partem alteri copulet. qd p̄cipiū mihi videt et cen peclare quod dām munus in condendis epistolis.)

Dgas v̄l arbitror que causa sit/q̄ in Ciceronis
eplis: aut Casperini tam apte illas ptes non so lum in mixtis: verū tam simplicib⁹ pspicere nequeas.
ad qd breuit respōsurus venio id eē apter magnā i hūa
nitatis studio experientiā. tam exercitati sūt et tñ p se v̄su
ferūt/ut nisi ex acto q̄ uodā iudicio alteram nō possis ab
altera cognoscē ptem. Q̄ vero in meis poc⁹ possis intu
eri hec rō ē qr om̄ia hec incipiētiū ḡra scripserim. et q̄fa
cillimū potui habē scribēdi modum assumpsi. sic q̄ et tu
me rogasti. sic etiā maiorem putauit auditorib⁹ inde vlt
ilitatē euenire haud etiā te latē volo. p̄stantiū eplas au
torz ita esse pfectas. vt in alteri⁹ ptes rationē altera pars
ingredi. in quib⁹ nisi magno excellētiq̄ ingento quis re

care ubi aut pars una terminatur: aut alia incipit non possit hoc manifeste in oib^o. videm^o Ciceronis ep̄lis. q̄re pri⁹ nō opa dāda ē vt exercitatio robusta fiat: frequēs q̄ legendi visitatio. Tum oia cognoscem^o et admiratione quadā! a quibus mō deficit^o. id vero accidit cū tui⁹ re thoracā (in qua fons est: et scaturigo quedā) lectitare incipie.^{n⁹}

et respando
Uuiusmodi ordo sit in ter partes ep̄le
Watis ordo sit in pribus ep̄le aperiendū cense⁹
m^o vñ tibi (vt ego quidē autūmo) Inōm̄ hil fruct⁹
eueniat. Nam si naturalē reservare cursum voluerim⁹
causam primā ep̄le ptem affirmam^o. quia prima ē nos mouens. scribentemq̄ impellens. sc̄da intenſio ostendēs
quid ab alio cupimus. et id reuera in om̄ibus sit ep̄lis.
sequēs tanq̄ ill̄d/qd alias sequit^o vltimū sidi locū sortit⁹
tur verū enī muero visitatores ip̄i ordinē hūc aliquā querunt tam in cplexis qm̄ simplicib^o ep̄lis. eger aut̄ artis ill̄d et quidē plurime. nisi em̄ aliquā insper^o plūmār^o sit. et p̄sertim in mītis ep̄lis efficē nequit. ordinē itaq̄ interdū puerit⁹ vt ul̄ intencionē p̄mo loco: vt p̄clusionē posuerim⁹. qd ubi iā in simplicib^o ap̄iemus mītas mō prop̄ter prolixitatē refutem^o verum vsq; ad locū earum hoc ē ysq; post artem positam differemus.

Ep̄stola in qua pm̄ cōsequens tum in tentio ponitur nouissime autem causa

I ap̄d me vnq̄ cognoscēs / tam utile tibi: tam q̄ fertile / qd in comodū tuū possit p̄gēre nihil profecto frustra a me postulabis si mō petitionibus meis satisferis qd petitur^o venio tle ē: vt impiale mandatū ab imperatore principib^o: atz adeo electorib^o factū mihi iā mītere velis. vt possem agnoscē (in quo mens optimi cūfus q̄ suscipit recreatioēz) quale eēt cesaris ēga regēvngarie p̄positū Nam cum plurimi ad me deferrent hui⁹ te copia

Ante habere edicti tanta videlicet auctoritate animus fuit in censu ut hoc ad te nunc tpe p ea materia non scribere non potui. Vale.

N bac leazar forma primu ponit consequens. qd ordine quodam naturali postremo locari deberet. Et artificio quodam no min pcamne qnā recte pmo ponitur. Tū intentio que causam merito subsequi deberet. ac vltimo cā ipa q dū suo loco ponit. pma eple ps rectissime dī. Quippe non satis exercitati frusta serie illā aggreditur qd facillime in errores incident quā ppter se ipsū studiosissim' leazar quisq; etaminet suū valeat sufficiensq; sit ingeniu nec ne. qd meli est negociū no incipere qm in ceptum turpitudine. nonnulla relinquere.

Epistola in qua intentio primu retinet locum conclusio secundum ac ultimum causa.

Acio te suavissime frater oratum edictuz pnd pibus ab imperatore factum ad me mittē velis ve spm quidē illō inscribē valeā. qd p virib erga te libene promerebor rāta em vidēdi cupiditas me inuasit vt nisi hunc p eo ad te scriberē quiescere no potuissim Vale.

N quo exemplo pmū intentio posita ē deinde conclusio tum et ultimo quidem easua ipsa

Epistola in qua primu ponitur intentio deinde causa et ultimo conclusio

Lūrimū oro dulcissime frater copia leazar impatoris ad príncipes p̄tinens edictū imptire m̄hi ve lis: et in hoc vebemēti desiderio m̄bi no abesse. quātum em hāc quidē spām materā videre cupio nullis iam fas v̄l v̄bis posseni: v̄l sermonibus explicare. qd si peticio nib⁹ meis tā acquiesces quib⁹ ynq̄ modis potuero libē

ter pmerebor Wale:

Sic frater

Ntentio in hac epla p̄mū sibi locū usurpat tū cā
ponit tū psequēs. Id sit fieri p̄t in mixtis eplis
s̄ maiore animi conatu. possis tñ exillis apte iā vidē vt
nisi exercitationē studiūqz p̄te feras v̄l parum posse: vel
nihil efficere in condendendis epistolis.

De argenti bōl
Veris vt arbitr̄or in oībus eplis p̄cīete partes
sint ponēde. Scias em̄ q̄ nō in oīb̄ exp̄sse ponū
tur eplis sup̄ dictē/p̄tes. m̄ltociens accidit causaz et satis
esse notā: et iusta· tū intentionē ponim̄ obmissa cā p̄mā
eple p̄tem· vt si manifestū sit me tibi pecunia credidisse in
scribēdo/ad te lēas /statim intentōz accipio. Ut si amā
de fautor te oratuz/facio pecunia quā tibi crediderim cuz
p̄nti nūccio dīrigē mihi velis. obmittit crebro cā breuita
tis grā tū p̄fecto cū ambigua nō fuerit v̄bi grā· siquem
antea rogassé vt cuiuspiā libri mihi copiā faceret. nō ne-
cessē eēt si breuitatē amore p̄sequerer/motū ai mei et qd
me impelleret ad scribēdū explicarē tm̄/significarē/ librū
sp̄e mihi cū nūccio mitteret/sicuti p̄misissz p̄ quo sue er-
ga me amicitie v̄l in psili: v̄l maiorī p̄place vellem. Neqz
etiā nccē ē vt sp̄ psequēs in epla ponaf et exp̄sse quidem.
nā sepe nūero subditis scribūt sup̄iores sp̄i nō adiūgētes/
quid tñ aut boni sequit: aut mali· hor̄ eple mādata sūt:
que subditos recige oportuerit. atz etiā cū oīo nobis fa-
miliarite. ac p̄suetudie p̄iūctis significam̄ psequēs obmit-
titur nō p̄terea qr̄ ps eple nō eēt· s̄ qm̄ dubiū nō ē nobis
qm̄ efficiāt illud quidē ip̄m qd epla exposcim̄ et ea p̄t
qm̄ intentionē uocamus/tamerisi cuz ad ignotos: aut ad
eos scriberem̄ quorum voluntas fidesqz nobis satis nō
eēt p̄specta explicarem̄ in cōsequēte quid boni eēt quid-
ue mali inde secuturum! quod incitaret eos vt p̄mptio-
res forent paraciōresqz ad acquiescendū petitionib̄ n̄tis

Leterum de causa ut planius intelligas id vnum aucto-
bus p̄cipe. q̄ s̄ in p̄ma ep̄le parte p̄serit longiore factuz
sue p̄positū ponim⁹ p̄cedente Narratione qđ factū siue p̄-
positū confirmatiōe p̄t: et aliquādō p̄futatiōe corrobora-
ti nō tamē necessario illa sp̄ in ep̄lis ponūt quādoquitde⁹
plures reperiūt ⁊ a tullio scripte sūt exp̄tes. et faciūt et con-
firmatiōis eiusdē · verū ad ōzes plurimū conducūt qua-
xpter in prima ad herenniū Tullius ip̄e late de hac defi-
minat materia: Nihilomin⁹ exēplo id tibi declaram⁹

Epistola exemplaris:

Ūm frater meus minor natu ad lipp̄z se. cōfer-
ret studij causa Critibal. subdit⁹ tuus. In via pu-
blica eū infēcit q̄ magnū scel⁹ sit pater ex eo cū nemini
līceat hominē interficē. Et xpter fraternā caritatē nequa-
q̄ mihi sit tollerandū q̄ xpter te horo hoīez capias: atz
in vinculis catenisq; quādiligentissime custodire facias
quousq; ventiam p̄scidiūq; iuris implozē et de eo. sūnam
sup̄plicium. Illō erga te om̄i beniuolētia cognoscaz: para-
tusq; fuero in obsequijs tuis. Vale.

Lum frat̄ me⁹ xpter studiū ad lipp̄z pficiſceret
pnarratio ē. quod interfect⁹ ē a critibali factū ip-
sum appellat. qđ āt magnū ē scel⁹ et mihi nō tollerabile
xpter fraternā caritatē p̄firmatio. Lum intētio sequitur
et p̄sequens. Sedm hāc velim formā tuas dictitares ep̄l-
stolas. Si hāc formā sequi forſitā facile nequieris fac
caſā meliore q̄ poteris pacto: Illō p̄terea dico q̄r plus
ad ōzos p̄tinēt et narrationē ip̄az et p̄firmatiōz et p̄futat-
onē autumo q̄m ad lēaz dictaia. porro Liceronis sen-
tentia ē. om̄ez vincēdi rōez oratoris ip̄ius in p̄firmatiōe
et confutatione collocatū. ōzes autē confidere majoris
negocij ē: egetq; exercitatione q̄maxima

Tvnun velim intelligas/clarus sis et maxime
apertus circa intentionem tuam Nam illud quod mar-
cus Cicerone de narratioe precipit id quidem etiam in epistolis
faciendis de intentione obfuscum est. quare hoc quod tota littera
vis intentione explicat *igit videbis ne obscurus sis:*
ne intricatus ne longas facias orationes et inuolutas lumine
caretes: quod in elegacijis est a nobis prohibitus: Nam oes se-
re Nubilosas scribentes epistles sese ostendunt/aut pauperem per
cepisse: aut nihil in humanitatis studio: quod vicium mag-
nope cauendum est.

*L*iterum est quod te approxime caue velim. ne subito
ab intentione tua recedas. Nam talis celeritas intentione dimittendi efficit ut estimant te non magnipendere illud
quod quo scribis. vero cum quadam digressione. ut tamen facile in id
quod exposcis ab alio regredi possis. quod sic ut dicas in calcem
intentionis fac enim ut spes inte mea non frustretur. Spero te
ex auditurum petitiones meas. aut huius consilii posueris
clausulas: quod plane cernes in epista sequenti:

Epistola exemplaris:

Epius te rogabam. epistolis tuis. atque adeo locundis
me alloquereris: nunc aut tardiusculum fatus ois ma-
nus abstrahis tuas a scribendi rore. quod mihi magnum videatur
esse argumentum amicitiae necam infirmiorum esse quam quondam
erat; quod si eadem est peto ad me letas dare non recuses inquit
quibus familiaritatatem necrum robustam esse cognouero. quid enim
humana plausus confirmat intentionem quam literas assiduitas quaz
abs te vehementer euia: atque etiam rogo. fac petitiones mee
locum apud te obtineat. quod cum feceris nihil erit quod vniq[ue] fru-
stra a me postulabis. Vale.

Wod si recte considerabis animaduertasque intentionem
videbis digressionem quam ab ipsa intentione

ne tum rursus redditionem per hoc verbum fac. *Incipit*
en̄ int̄ētio q̄ si eadē ē peto ad me l̄cas dare nō recusas.
tū paulisp̄ se insinuat digressio in quib⁹ familiaritatē no-
stram robustā eē cognouero vehemēti⁹ v̄o cū d̄z quid en̄
humana plus p̄firmat p̄iunctionē qm̄ l̄carum assiduitas
Nūc aliquātulū se intermisces regressio vbi d̄z qm̄ abs te
vehemēter etiā atz etiā rogo p̄ oīo hoc verbum fac:
De digressione et regressione.

Ed mutantē forsitan et facillantē p̄ te animū duce
Lū de digressiō locutussū et regressione quō spe-
cies illas p̄ditionesue p̄fectē cognoscas audi nunc attente
illa vt vis apte cognosces exponā p̄ ingenij virib⁹ effi-
ciamq̄ vt spero sine difficultate intelliges Nēpe digressio
nē vocam int̄entiois p̄ticulam q̄ aberrare aliquo mō et
yim quodāmodo etiā nō facit p̄sequētis asciscē videtur
ea aut̄ quasi p̄firmatoz p̄stat nōnullam t̄pi int̄ētioi. vt v̄l
delicet v̄l honesta videat v̄l iusta peticio n̄ra v̄l int̄ētio-
nis p̄positū. atz vt alij p̄firmatoz in cā putat necessariaz
sic q̄ et nos et quidē pluris censem ip̄am eē int̄entioe col-
locandā Lur hoc quia maior vis in pte ē qm̄ int̄entioz
nūcupam⁹ qm̄ ē in ip̄a cā. q̄ p̄ temetip̄m facile cognos-
ces. dū p̄sideres que ab eo ad quē scribim⁹ in int̄ētioe ex-
plicari. H̄z digressio in duo mēbra p̄sumit in p̄fectam vi-
delicet et in imp̄fcta p̄fecta voco q̄ paululū ab int̄entioe
declinat. ita vt vix de notari possit. et cōfirmatioi p̄fecte-
q̄ digressiom viā p̄parat. vt in sup̄ dicta ep̄la Lū en̄ d̄z
in quib⁹ familiaritatē n̄ram robustā eē cognouero. q̄ si
clansulā illā bñ p̄spicies apparebit tibi quasi velit ad p̄se-
quēs accedē. q̄ tñ nō facit. dico at̄ ptem illā Int̄ētiois dis-
cedere aliquātulū ab int̄ētioe qz ab eo qd̄ petim⁹ videli-
cet ad nos l̄cas dare nō recuset: verūtñ p̄firmat. hoc est
approbat nos ab eo ad quē scribim⁹ suq̄s vehementer;

litteras desiderare: perfecta digressio est que aliena quodā modo videt ab intentione! tametsi p̄ ipius fuerit sed inducit! honestatē quādā vtilitatē: aut quipplā alid secūdū q̄ ipm fuerit negotiū. qua ppter nō immēito c̄eu cōfirmatōz quandā intentōis appello. eā ptem inprecedent cernes ep̄la/cū em̄ d̄z quid humanā plus confirmat con funktionē quā l̄az assiduitas. vides em̄ aperte hāc fere intentionis prem ab ipa discessisse intentionē. s̄ pbat vtilitatē ep̄laꝝ si vltro citroꝝ inter familiares mittant. Et de digressionē sufficiunt.)

ndo aut ad regressionē accedā / que alterū dñs
sionis mēbrū est. attēde diligentē quā tibi rē ape
rire elaboram⁹ spero magnū inde comodū tibi ac ceteris
euentuz. eoꝝ magis qđ soli inf altos ep̄laꝝ scriptores ⁊
digressionē durmi⁹: et regressionē ad intentionē fore ne
cessariā. Est aut regressio/abcessio ab ipa digressione/et re
dicio p̄ iſinuatoꝝ: ad intentionē Rctē quēadmodū digres
sio p̄mū latēt ab intentionē serpe videſ ita q̄ regressio a
digressione: et rurs⁹ appropinq̄re ad intentionē Ea q̄ i duo
diuidit mēbra/pfectā et imperfectā voco at̄ imperfectā q̄ rurs
sua occulte ad intentionē revertit. et viam pfecte munit C. f. f. f. f.
regressioni. id satis p̄t̄ si ep̄lam exemplarē bñ dijudices
Lū em̄ d̄z quā abs te vehementē etiā atz etiā rogo digres
sio fit ad intentionē. et quāvis satis ē apta tñ plerūq̄ in
ml̄ris ep̄lis et presertim Licerontis tā latēs ē principior⁹
abdita vt nisi magna difficultate cognoscere nō possis;
pfectam puto regressionē q̄ oio id qđ prius intentionis
principiū cupiebat aut fieri voluit postulat: fit sepenume
ro p̄ hoc verbū fac: aut p̄sile fac petições mee locū apud
te obtineant Spero em̄ p̄ces meas exaudies Non dubi
to quin satis facies desiderio meo Et iam de regressione
hacenus;

¶ De salutatione.

Alutationem nonnulli partem arbitrantur epistole. que si ē min⁹ principalē reputam⁹. mīle sūt ep̄les: et quidē pplete in q̄tb⁹ salutatio non ē. hostiles lē exptes sūt salutatōis puto illas: qui bellū indicē solēt. qz nō optāt hostib⁹ salutē / poci⁹ incomodū. Tu tñ breuiter plectere qualis sit Ciceronis nēi salutationis doctrina. Inquit in ep̄lis suis salutē plurimā dicit. quā ego apd om̄es vidi lēaz scriptores salutationē! qui bñ atz utilis ep̄stolas nobis tradiderūt. pterçp in ep̄lis caroli lauontensis q̄ volumē quoddā ep̄laꝝ / in līlio (vt ayunt) colle- git nouascq̄ inuenit salutatiōes tam elegātes vt interduz nō mō ab ornatū: ac maiorꝝ p̄uetudine recessit: verūetia latinitatē declinavit. sz vt rethor erat sic quoqz scripserat. Tu Ciceronē sequaris velim: aliosqz p̄claros autores. Et quos salutāe voles ad eos dices salutē plurimā dicē atz illā etiā amoureas abs te opinioncz q̄ putat supiores nō esse salutādos. equidē pueriles se ostendūt. quid obse- cro est salutatio an aliō quiddā / quam salutis adoptioꝝ. Nuis vnçp tam fuit arrogās aut ex regib⁹: aut princi- pibus. à reliquis quoꝝ magna vñl ē potestas. vñl quōdaz fuit qui nō gratant suscepissz a subditis salutis adoptatio- nē. Cur diciores pauperib⁹ elemosinas p̄stant? Cur sa- cra p̄ statu petit: et spirituali: et seculari ecclesia. hec oia fiunt vt superiorib⁹ nēis bene precemur. pauperes sunt si euāgeliō credere volumus / quos deus exaudit: quos diligit. quas obres supiores salutare nō tantū licet sed debemus q̄ et ad hoc astricti sum⁹. Nec quisçp sane men- ris vt ego quidē arbitror dū salutationis vim intelligit salutare supiores prohibet.)

felis sonus frater eius fuit
mar. bestiatus
an ecclie vobis dico.
Alutem plurimi aucti dicit. Si quod haberem con-
solandi gen^o. maximope studerē id in hac dura-
tibi et pene intollerabili aduersitate ad te scriberē effice-
remq; animū tuū curis oppressū alleuſarē: nūc vero et fle-
tus adest. et lamentatio prima cū fortunam video tam
malefidā ēe: tang^o iniq^o: nam indignos plerumq; fouet
at^z extollit. pios ipos et humaniores deprimit. at^z pessum
dat. s^z quid accuso fortunā q̄ suis vtū morib^z: suaq; cō-
suetudine ut libz. blanda ē huic: acerba alteri! in his que
fluxa sint et caduca. at virtutē pbitatemq; et bonas ar-
tes. nec eripere nec daē cuiq; p̄t. plures em ex maiorib^z
que fortuna attulit sponte abiecerunt. theban^o summus
ille vir ingens auri pond^z in mare cōtecit. bias patria ex
pugnata letus abire voluit. ceteris mīta deportantibus
p̄sulentaib^z. vt et ita facere ego uero inquit fatio! Nā oia
mea mecum qui vn^z ē septē grecor^z sapientib^z hec ludibria
spreuit. Ahs forte corpe detensus sum si culpa tua nimi-
rum doles. si innocēs gaude pluriuum. ac letare. quid
ita^z nam p̄ his merita suscipiem^o indeſinentia. exēplo no-
bis sint p̄tinentissimi viri quondā vixerūt. quotiens op-
pressus socrates derisus illus^z nūq; sibi arrisit fortuna.
plato (qui fuit phorū maxim^o) infuitutē rapt^z. pitago-
ras vagari cōpulsus. Tullius eloquentie aureū flumen
patrie defensor^z: hō immortalis ingenij anthoni gladio
interēpt^z ē. scipio africān^o i exiliū miss^o cui^z p̄clarā faci-
nora. ois etas: seculūq; pbat. at^z cōmēdat quid si ad he-
breos descendam^o: indicendā ferme sanguinis effusionez
reperiem^o quot p̄cor sep numero pphete mactati trucida-
ti. vt et aliquāt^z cruor sanctorū vīoz^z fluere in plateis: vijs
q; publicis vīssus ē: psecutus ē: fugat^z proscript^z accusa-
tus crebro dei p̄plus Johs baptista decolatus: quē p̄cur-
sorem sibi filius hois eligit. quid de inceps^o cruce dām-
natys xp̄s. p̄ris verbū: acsplendor eterne lucis. apostoli

omnes multis iniurijs affectis? et plerūq; turpissima mor
te vita priuati. sic em agnum sequunt quocūq; ferit. in
cedunt vestitu ppro colorato sanguie. deferentes milita
res in trono aureolas. hoc decus. ille honor iustis est. vt
arbor iurta decurs? aquaz plātata florent in tabernacu
lo iustor: quid malis? qui omnes tūs equūq; puertur ē ve
puluis. quē flatus ventor: huic illucq; pellit motant nihil
stable hñt vbi consistunt. tanq; p̄cipites rapiuntur. quasi
imperu quodam imp̄iissimis cogitationibus suis. crede
inqm>nulla quies talib? nullū gaudiū si cagnoscē ac ppe
intueri sese voluerint. cōsciētia in m̄da f̄m̄nes in honesti
opa quauts plena sunt fraude. et malicia. scelerū ipsorum
velut furie infernales ante oculos versant. vident iniqui
tatem eoz. et tanq; insani debachantes improbitatē cog
noscunt pacientissime quidē aures magni parētis sūt s̄z
impunitus incastigat? peccator euaserit nemo s̄z hec ha
ctenus. vnū tamen vehementissime ammirandū est. vt
plerumq; illi tanta sunt hoīm sub auditōe diuicius digni
tatem occupant: prorsusq; aggrauat. a quibus miserabi
liter tuz iusticia pessunda pupilli conculcantur et vidue
omnesq; minoris condicionis homines vexantur. O mi
ra dei bonitas q̄ tantā flagitor: licentia admittit tanta
scelerum sentinam: ac oīm malor: p̄fuentiam. nā rudis
eruditum: ignarus doctū: stolidus prudentez impugnat
ac p̄sternere laborat. p̄iunctissime fautor: patientiā cogi
prestes quandā/ necesse est. et si animo volues eruditissi
mor: facia e quo animo: bonoq; sustinebis. Vale.)

Dē titulis.

E titulis parum loquor quanq; eos scire necesse
sit. qm̄ eoz forma satis exp̄ssa ē in B̄ wilhelmo:
sophonensi. apte loquitur de titulis status ytriusq; hoc

ist spiritualium: et seculartuz. hunc sequere et quæc pō
eris formare titulorum suprascriptiones.

Conclusio.

Abes Erasme quā ego disciplinam ad conficiē
das lēas normaz censeo. in qua dum exercitatioz
fueris non minus lucidas scripseris qm̄ ornatas eplas
Sed vaumi intelligas volo/neminem inscribendi pcepti
one. aut pgredi posse: aut ad vastigiu scandē nisi labore:
gtz adeo ingenti insudauerit. quē si non aspernaris sen
tias et tantū pficere quantum nec vnc̄ cogitare ausus
swsses. Vale suauissime fantor.)

• 700 •

Georgian Architecture

41355

